Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (üheksas koda)

12. detsember 2018 *

Konkurrents – Keelatud kokkulepped – Südame-veresoonkonna haiguste ravis kasutatava ravimi (originaal- ja geneerilistes versioonides) perindopriili turg – ELTL artiklite 101 ja 102 rikkumise tuvastamise otsus – Kokkulepe, mille eesmärk on aeglustada või takistada perindopriili geneeriliste versioonide turule sisenemist – Tütarettevõtja osalemine emaettevõtja toimepandud rikkumises – Rikkumise süüks panemine – Solidaarvastutus – Trahvi ülempiir

Kohtuasjas T-677/14,

Biogaran, asukoht Colombes (Prantsusmaa), esindajad: *avocat* T. Reymond, *avocat* O. de Juvigny ja *avocat* J. Jourdan,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castilla Contreras, T. Vecchi ja B. Mongin, hiljem F. Castilla Contreras, B. Mongin ja C. Vollrath,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue esiteks tühistada komisjoni 9. juuli 2014. aasta otsus C(2014) 4955 (final) ELTL artiklite 101 ja 102 kohase menetluse kohta (juhtum AT.39612 – Perindopril (Servier)) hagejat puudutavas osas ning teise võimalusena vähendada selle otsusega talle määratud trahvi,

ÜLDKOHUS (üheksas koda),

koosseisus: president S. Gervasoni (ettekandja), kohtunikud L. Madise ja R. da Silva Passos,

kohtusekretär: ametnik G. Predonzani,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 5. oktoobri 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

I. Vaidluse taust

A. Perindopriil

1 Servier' kontsern, mille moodustavad Servier SAS ja mitu tütarettevõtjat (edaspidi eraldi või koos „Servier"), töötas välja südame-veresoonkonna haiguste ravis kasutatava ravimi perindopriil, mida kasutatakse peamiselt hüpertensiooni ja südamepuudulikkuse ravis angiotensiini muundava ensüümi (edaspidi „ACE") inhibeerimise mehhanismi teel.

2 Perindopriili toimeaine, see tähendab bioloogiliselt aktiivne keemiline aine, mis avaldab osutatud ravitoimet, esineb soola kujul. Algul kasutatud sool oli erbumiin (või tert-butüülamiin), millel on kristalliline struktuur tänu meetodile, mida Servier selle sünteesimiseks kasutab.

1. Molekuli patent

3 Perindopriili toimeaine patenti (patent EP0049658, edaspidi „patent 658") taotleti Euroopa Patendiametilt (EPO) 29. septembril 1981. Patendi 658 kehtivusaeg pidi lõppema 29. septembril 2001, kuid selle kaitset laiendati mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis, sealhulgas Ühendkuningriigis kuni 22. juunini 2003, nagu nõukogu 18. juuni 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 1768/92 ravimite täiendava kaitse tunnistuse kasutuselevõtu kohta (EÜT 1992, L 182, lk 1; ELT eriväljaanne 13/11, lk 200) seda võimaldas. Prantsusmaal laiendati patendi 658 kaitset kuni 22. märtsini 2005 ning Itaalias 13. veebruarini 2009.

2. Teisesed patendid

4 1988. aastal esitas Servier ka mitu patenditaotlust perindopriili molekuli toomismeetodi kohta, mille kehtivusaeg lõppes 16. septembril 2008: patendid EP0308339, EP0308340, EP0308341 ja EP0309324 (edaspidi vastavalt „patent 339", „patent 340", „patent 341" ja „patent 324").

5 Servier esitas 2001. aastal EPO-le erbumiini ja selle tootmismeetodite uued patenditaotlused, sealhulgas patent EP1294689 (nn beetapatent, edaspidi „patent 689"), patent EP1296948 (nn gammapatent, edaspidi „patent 948") ja patent EP1296947 (nn alfapatent, edaspidi „patent 947"). Taotlus patendile 947, mis puudutab erbumiini alfa kristallistruktuuri ja selle valmistamise meetodit, esitati 6. juulil 2001 ja EPO andis patendi välja 4. veebruaril 2004.

3. Teise põlvkonna perindopriil

6 Alates 2002. aastast alustas Servier teise põlvkonna perindopriili väljatöötamist, mida toodetakse erbumiini ühe teise soola arginiini põhjal. Arginiinperindopriilil pidi olema parem kõlblikkusaeg, mis oli kahe aasta asemel kolm aastat, stabiilsus, võimaldades kõikide kliimatsoonide jaoks ühte tüüpi pakendit, ja säilitamine, kuna see ei nõua mingeid eritingimusi.

7 Servier esitas arginiinperindopriili kohta Euroopa patenditaotluse (patent EP1354873B, edaspidi „patent 873") 17. veebruaril 2003. Patent 873 väljastati talle 17. juulil 2004 ning selle kehtivusaeg lõppeb 17. veebruaril 2023. Arginiinperindopriili hakati liidu turgudel turustama 2006. aastal.

B. Hageja

8 Biogaran (edaspidi „hageja“ või „Biogaran“), Laboratoires Servier SASi 100% tütarettevõtja, mis mõlemad on Servier SASi tütarettevõtjad, mis asutati 1996. aastal, on geneerilisi ravimeid tootev äriühing, mille turustustegevus piirdub peaaegu ainult Prantsusmaaga.

C. Niche'i tegevus seoses perindopriiliga

9 Geneerilisi ravimeid tootev äriühing Niche Generics Ltd (edaspidi „Niche“) võttis üle kõik kohustused ja vastutuse, mis lasusid Bioglan Generics Ltd-il arendus- ja litsentsilepingu alusel, mille viimane oli sõlminud 26. märtsil 2001 Medicorp Technologies India Ltd-iga (edaspidi „Medicorp“), mille õigusjärglane on Matrix Laboratories Ltd (edaspidi „Matrix“), et turustada perindopriili ühte geneerilist versiooni (edaspidi „Niche'i-Matrixi kokkulepe“). Niche'i-Matrixi kokkulepe nägi ette, et need kaks äriühingut turustavad geneerilist perindopriili liidus, kusjuures Matrix vastutas peamiselt perindopriili toimeaine arendamise ja tarnimise eest, samas kui Niche vastutas peamiselt müügilubade saamiseks vajalike formaalsuste ja kaubandusstrateegia eest.

10 Matrix esitas 2003. aasta aprillis perindopriili toimeaine pilootpartii ja vastava toimeaine peatoimiku, et valmistada ette müügilubade taotluste esitamine Niche'i poolt.

11 Niche'i emaettevõtja UNichem Laboratories Ltd (edaspidi „UNichem“) oli omakorda vastutav perindopriili toomise eest selle lõplikus ravivormis perindopriili tablettide arendamise ja tootmise kokkuleppe alusel, mis sõlmiti 27. märtsil 2003 Medicorpiga, nüüd Matrix, kes kohustus arendama perindopriili toimeainet ning seda talle tarnima.

D. Perindopriiliga seotud vaidlused

1. Vaidlused EPOs

12 Kümme geneerilisi ravimeid tootvat äriühingut, sealhulgas Niche, esitasid 2004. aastal EPO-le patendi 947 suhtes vastulause, et see tervikuna kehtetuks tunnistataks, viidates uudsuse ja leiutustaseme puudumisele ning leiutise olemuse avamise ebapiisavusele. Niche loobus siiski vastulausemenetlusest 9. veebruaril 2005.

13 27. juulil 2006 kinnitas EPO vastulausete osakond pärast Servier' algsesse patendinõudlusse tehtud väikseid muudatusi patendi 947 kehtivust (edaspidi „EPO 27. juuli 2006. aasta otsus“). Seitse äriühingut esitasid selle otsuse peale kaebuse. EPO tehniline apellatsioonikoda tühistas 6. mai 2009. aasta otsusega EPO 27. juuli 2006. aasta otsuse ja tunnistas patendi 947 kehtetuks. Selle otsuse peale Servier' esitatud läbivaatamise avaldus jäeti rahuldamata 19. märtsil 2010.

14 Niche esitas EPO-le 11. augustil 2004 vastulause ka patendi 948 suhtes, kuid ta loobus menetlusest 14. veebruaril 2005.

2. Vaidlused liikmesriigi kohtutes

15 Patendi 947 kehtivuse vaidlustasid ka geneerilisi ravimeid tootvad äriühingud teatavate liikmesriikide, sealhulgas Madalmaade ja Ühendkuningriigi kohtutes.

16 Ühendkuningriigis esitas Servier Niche'i vastu 25. juunil 2004 õiguste rikkumise hagi High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionile (patents court) [kõrge kohus (Inglismaa ja Wales), lordkantsleri kantselei osakond (patendiasju arutav kolleegium)], Ühendkuningriik], tuginedes oma

patentidele 339, 340 ja 341, kuna Niche oli esitanud Ühendkuningriigis müügiloa taotlused perindopriili geneerilisele versioonile, mis oli välja arendatud koostöös Matrixiga Niche'i-Matrixi kokkuleppe alusel. 9. juulil 2004 esitas Niche Servier' suhtes vastuhagi nõudega tuvastada patendi 947 kehtetus.

17 High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisioni (patents court) [kõrge kohus (Inglismaa ja Wales), lordkantsleri kantselei osakond (patendiasju arutav kolleegium)] kohtuistung, mis puudutas väidetava õiguste rikkumise põhjendatust, määrati lõpuks 7. ja 8. veebruarile 2005, kuid see kestis vaid pool päeva, sest 8. veebruaril 2005 sõlmisid Servier ja Niche kompromissikokkulepe, mis lõpetas nende kahe vahelise kohtuvaidluse.

18 Niche teavitas Matrixit kohtumenetluse käigust ja ta osales selles, andes tunnistusi High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionis (patents court) [kõrge kohus (Inglismaa ja Wales), lordkantsleri kantselei osakond (patendiasju arutav kolleegium)] Niche'i nimel. Servier saatis pealegi Matrixile 7. veebruaril 2005 ametliku hoiatuskirja, heites talle ette patentide 339, 340 ja 341 rikkumist ning ähvardades teda õiguste rikkumise hagi esitamisega.

19 2004. aasta sügisel hakkas Servier lisaks kavandama Niche'i omandamist. Servier lasi selleks teha eelauditi, mille esimene etapp lõppes 10. jaanuaril 2005, mil ta esitas mittesiduva esialgse pakkumuse Niche'i kapitali omandamiseks 15 ja 45 miljoni naelsterlingi (GBP) vahele jääva summa eest. 21. jaanuaril 2005 toimunud eelauditi teise etapi lõpus teatas Servier Niche'ile 31. jaanuaril 2005 suuliselt, et ta ei soovi enam teda omandada.

E. Kompromissikokkulepped

1. Niche'i, UNichemi, Matrixi ja Servier' vahel sõlmitud kokkulepped

20 Servier sõlmis rea patente puudutavaid kompromissikokkuleppeid mitme geneerilisi ravimeid tootva äriühinguga, kellega tal oli patendivaidlusi.

21 Servier sõlmis 8. veebruaril 2005 Niche'i ja UNichemiga kompromissikokkuleppe (edaspidi „kompromissikokkulepe" või „Servier' ja Niche'i vaheline kompromissikokkulepe"). Kokkuleppe territoriaalne kohaldamisala hõlmas kõiki riike, kus eksisteerisid patendid 339, 340, 341 ja 947 (kokkuleppe artikkel 3).

22 Selle kompromissikokkuleppega kohustusid Niche ja UNichem hoiduma selle Niche'i välja töötatud meetodil valmistatud geneerilise perindopriili valmistamisest, valmistada laskmisest, hoidmisest, impordist, tarnimisest, tarnimiseks pakkumisest või omamisest, mida Servier pidas patente 339, 340 ja 341 rikkuvaks, nagu need olid valideeritud Ühendkuningriigis, sisuliselt samal meetodil või mis tahes muul meetodil, mis võib rikkuda patente 339, 340 ja 341 (edaspidi „vaidlusalune meetod") kuni nende patentide kohaliku kehtivusaja lõppemiseni (kokkuleppe artikkel 3) (edaspidi „turustamiskeelu tingimus"). Seevastu nägi kokkulepe ette, et nad võivad vabalt turustada vaidlusalusel meetodil valmistatud perindopriili, rikkumata neid patente, pärast nende patentide kehtivusaja lõppemist (kokkuleppe artiklid 4 ja 6). Niche oli lisaks kohustatud tühistama, üles ütlema või peatama kuni patentide kehtivuse lõppemise kuupäevani kõik lepingud, mille ta oli juba sõlminud vaidlusalusel meetodil valmistatud perindopriili kohta, ning selle perindopriili müügiloa taotlused (kokkuleppe artikkel 11). Lisaks kohustusid Niche ja UNichem mitte esitama vaidlusalusel meetodil valmistatud perindopriili mis tahes müügiloa taotlust ning mitte aitama kolmandal isikul sellist müügiluba saada (kokkuleppe artikkel 10). Viimaks, nad pidid hoiduma tühistamise või õiguste rikkumise puudumise hagist patentide 339, 340, 341, 947, 689 ja 948 suhtes kuni nende kehtivuse lõppemiseni, välja arvatud

enda kaitseks patendiõiguste rikkumise hagi raames (kokkuleppe artikkel 8) (edaspidi „vaidlustamise keeld“). Niche nõustus ka võtma tagasi vastulaused, mis ta oli esitanud EPO-le patentide 947 ja 948 suhtes (kokkuleppe artikkel 7).

23 Vastutasuks kohustus Servier esiteks mitte esitama Niche'i või tema klientide ja UNichemi suhtes õiguste rikkumise hagi patentide 339, 340, 341 ja 947 alusel mis tahes õiguste väidetava rikkumise suhtes, mis toimus enne kokkuleppe sõlmimist (kokkuleppe artikkel 5) (edaspidi „nõuete esitamisest loobumise tingimus“), ning teiseks maksma Niche'ile ja UNichemile 11,8 miljonit naela kahes osas (kokkuleppe artikkel 13). See summa oli vastutasu Niche'i ja UNichemi kohustuste eest ja „oluliste kulude ja võimaliku vastutuse eest, mida Niche ja UNichem võivad kanda [vaidlusalusel] meetodil valmistatud perindopriili arendusprogrammi lõpetamise tõttu“.

24 Lisaks, 8. veebruaril 2005 sõlmis Servier Matrixiga kompromissikokkuleppe (edaspidi „Matrixi kokkulepe“), mis hõlmas kõiki riike, milles eksisteerisid patendid 339, 340, 341 ja 947, välja arvatud üks riik, mis ei kuulu Euroopa Majanduspiirkonda (EMP) (kokkuleppe 1 jao lõike 1 punkt xiii).

25 Matrixi kokkuleppega kohustus Matrix hoiduma vaidlusalusel meetodil valmistatud perindopriili valmistamisest, valmistada laskmisest, hoidmisest, impordist, tarnimisest, tarnimiseks pakkumisest või omamisest kuni nende patentide kohalikul tasandil kehtivuse lõppemiseni (kokkuleppe artiklid 1 ja 2). Seevastu nägi kokkulepe ette, et Matrix võis vabalt turustada vaidlusalusel meetodil valmistatud perindopriili, rikkumata neid patente, pärast patentide kehtivuse lõppemist (kokkuleppe artikkel 4). Matrix oli veel kohustatud kuni patentide kehtivuse lõppemiseni tühistama, üles ütlema või peatama kõik lepingud, mille ta oli juba sõlminud vaidlusalusel meetodil valmistatud perindopriili kohta, ning selle perindopriili müügiloa taotlused hiljemalt 30. juuniks 2005 (kokkuleppe artiklid 7 ja 8). Samuti kohustus ta mitte esitama mis tahes müügiloa taotlust vaidlusalusel meetodil valmistatud perindopriilile ega aitama ühelgi kolmandal isikul saada seda müügiluba (kokkuleppe artikkel 6). Viimaks, Matrix pidi hoiduma tühistamise või õiguste rikkumise puudumise hagist patentide 339, 340, 341, 947, 689 ja 948 suhtes kuni nende kehtivuse lõppemiseni, välja arvatud enda kaitseks patendiõiguste rikkumise hagi raames (kokkuleppe artikkel 5).

26 Vastutasuks kohustus Servier esiteks mitte esitama Matrixi suhtes õiguste rikkumise hagi patentide 339, 340, 341 ja 947 alusel mis tahes väidetava õiguste rikkumise suhtes, mis toimus enne Matrixi kokkuleppe sõlmimist (kokkuleppe artikkel 3), ning teiseks maksma Matrixile 11,8 miljonit naela kahes osas (kokkuleppe artikkel 9). See summa oli vastutasu Matrixi kohustuste eest ning „oluliste kulude ja võimaliku vastutuse eest, mida Matrix võib kanda [vaidlusalusel] meetodil valmistatud perindopriili arendusprogrammi lõpetamise tõttu“.

2. Niche'i ja Biogarani vahel sõlmitud kokkulepe

27 Niche ja Biogaran sõlmisid 8. veebruaril 2005 (Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe sõlmimise päev) litsentsi- ja tarnelepingu Niche'ilt Biogaranile kolme tootetoimiku üleandmise kohta (see tähendab „kõik teave ja/või kõik andmed, mis on Niche'il toodete kohta ja mis on vajalikud müügilubade saamiseks“) ning ühe olemasoleva müügiloa üleandmise kohta Biogarani poolt Niche'ile tehtava 2,5 miljoni naela suuruse makse vastu (edaspidi „Biogarani kokkulepe“).

28 Biogarani kokkuleppe kohaselt kohustus Niche Biogaranile üle andma toote A tootetoimiku ainuõiguslikuks kasutamiseks Biogarani poolt, et saada müügiload Prantsusmaal, Ühendkuningriigis ja ühes riigis, mis ei kuulu EMPsse, ning mitteainuõiguslikuks kasutamiseks ülejäänud maailmas. Mis puudutab kahte teist tootetoimikut, mis puudutavad toodet B ja toodet C, siis anti toimikud üle mitteainuõiguslikul alusel kogu maailmas. Mis puudutab konkreetselt toodet B, siis nõustus Niche Biogaranile üle andma oma müügiloa Prantsusmaal. Biogarani kokkulepe nägi ette, et pärast müügilubade saamist peab Biogaran Niche'ilt tellima asjaomased tooted (kokkuleppe artikkel 2.2). Kokkuleppe artikli 2.5 kohaselt kohustus Niche andma Biogaranile kõik elemendid ja kõik andmed,

mis talle kuulusid või mis olid tema kontrolli all ning mis moodustasid vastavate müügilubade saamiseks vajaliku tootetoimiku. Lisaks oli Biogaran kohustatud tegema kõik mõistlikud pingutused tagamaks, et toote või toodete tellimused esitatakse sobival ajal, et võimaldada Niche'il säilitada pidev tootmisrežiim kokkuleppe kogu kestuse vältel (kokkuleppe artikkel 4.1). Biogarani kokkulepe nägi aga ette, et kokkulepe öeldakse automaatselt üles, kui müügiluba ei saada 18 kuu jooksul (kokkuleppe artikkel 14.4). Samuti nägi kokkuleppe ette, et kummalgi poolel ei ole õigust hüvitisele ülesütlemise korral vastavalt kokkuleppe artiklitele 14.2 ja 14.4.

29 Vastutasuks tootetoimikute eest nägi Biogarani kokkuleppe artikkel 2.3 ette, et Biogaran maksab 2,5 miljonit naela, ning selles määrati kindlaks maksetingimused, mille alusel Biogaran maksab Niche'ile 1,5 miljonit naela hiljemalt 14. veebruaril ja 1 miljonit naela hiljemalt 5. oktoobril 2005, samadel kuupäevadel, mis olid kokku lepitud Servier' ja Niche'i vahelises kompromissikokkuleppes 11,8 miljoni naela maksmiseks.

F. Sektoriuuring

30 Euroopa Ühenduste Komisjon otsustas 15. jaanuaril 2008 algatada nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL artiklites 101 ja 102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 17 alusel ravimisektori uuringu, et teha kindlaks esiteks põhjused, miks sektoris väheneb innovatsioon, mida mõõdetakse turule sisenevate uute ravimite arvuga, ning teiseks põhjused, miks teatavad geneerilised ravimid tulid turule hilinemisega.

31 Komisjon avaldas esialgse aruande oma uuringu tulemuste kohta 28. novembril 2008, millele järgnes avalik konsultatsioon. 8. juulil 2009 avaldas ta teatise, mille ese oli tema ravimisektori uurimisaruande süntees. Komisjon märkis selles teatises muu hulgas, et tuli jätkata originaalravimeid tootvate äriühingute ja geneerilisi ravimeid tootvate äriühingute vahel sõlmitud patendivaidluste lahendamise kokkulepete järelevalvet, et mõista paremini nende kokkulepete kasutust ning teha kindlaks kokkulepped, mis aeglustavad geneeriliste ravimite turule sisenemist liidu tarbijate kahjuks ja mis võisid konkurentsieeskirju rikkuda. Seejärel avaldas komisjon kuus aastaaruannet patentidega seotud kompromissikokkulepete järelevalve kohta.

G. Haldusmenetlus ja vaidlustatud otsus

32 Komisjon kontrollis etteteatamata 24. novembril 2008 asjaomaste äriühingute ruume. Komisjon esitas mitmele äriühingule 2009. aasta jaanuaris teabenõudeid.

33 Komisjon võttis 2. juulil 2009 vastu otsuse algatada Servier' ja hageja ning teiste geneerilisi ravimeid tootvate äriühingute suhtes menetlus.

34 2009. aasta augustis, seejärel 2009. aasta detsembrist kuni 2012. aasta maini saatis komisjon mitu teabenõuet nii Servier'le kui ka Niche'ile. Kuna Servier keeldus kahel korral edastamast teavet Biogarani kokkuleppe kohta, võttis komisjon määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 3 alusel vastu otsuse, milles palus talle edastada mitmesugust teavet. Sellele nõudele vastati 7. novembril 2011.

35 Komisjon võttis 27. juuli 2012 vastu vastuväiteteatise, mis oli adresseeritud mitmele äriühingule, sealhulgas hagejale, kes vastas sellele 14. jaanuaril 2013.

36 Asjaomaste äriühingute, sealhulgas hageja ärakuulamine toimus 15. ja 18. aprillil 2013.

37 Komisjon võimaldas 18. detsembril 2013 tutvuda tõenditega, mis koguti või avalikustati suuremas ulatuses pärast vastuväidetest teatamist, ning saatis ülevaate faktilistest asjaoludest, millele hageja vastas 21. jaanuaril 2014.

38 Ärakuulamise eest vastutav ametnik esitas oma lõpliku aruande 7. juulil 2014.

39 Komisjon võttis 9. juulil 2014 vastu otsuse C(2014) 4955 (final) ELTL artiklite 101 ja 102 kohase menetluse kohta [juhtum AT.39612 – Perindopril (Servier)] (edaspidi „vaidlustatud otsus“).

40 Vaidlusaluse otsuse artiklis 1 on tuvastatud, et UNichem, sealhulgas tema tütarettevõtja Niche, ja Servier, sealhulgas tema tütarettevõtja Biogaran, on rikkunud ELTL artiklit 101, osaledes patendivaidluste lahendamise kokkuleppes vastupidise makse eest, mis hõlmas kõiki liikmesriike, välja arvatud Horvaatiat ja Itaaliat, ajavahemikus alates 8. veebruarist 2005, välja arvatud Läti (ajavahemiku algus 1. juuli 2005), Bulgaaria ja Rumeenia (ajavahemiku algus 1. jaanuar 2007) ning Malta (ajavahemiku algus 1. märts 2007), ning kuni 15. septembrini 2008, välja arvatud Madalmaad (ajavahemik lõppes 1. märtsil 2007) ning Ühendkuningriik (ajavahemik lõppes 6. juuli 2007).

41 Komisjoni asus seisukohale, et Biogarani kokkulepe oli lisastiimul, et veenda Niche'i mitte enam sisenema turule, ning tõi ilmsiks Biogarani otsese osalemise emaettevõtja Servier' toimepandud rikkumises.

42 Nimelt leidis komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 1349–1354, et lisaks netoväärtuse ülekandmisele andis Servier Niche'ile Biogarani kokkuleppega lisastiimuli. Komisjon toonitas, et 8. veebruaril 2005, see tähendab samal kuupäeval, mil sõlmiti Servier' ja Niche'i vaheline kompromissikokkulepe, sõlmis viimati nimetatu ka Biogarani kokkuleppe ning et selle lepingu raames maksis Biogaran Niche'ile 2,5 miljonit naela vastutasuks tootetoimikute üleandmise eest ja müügiloa eest, mis puudutas ravimeid, mis ei olnud perindopriiliga seotud.

43 Vaidlustatud otsuse artikli 7 lõike 1 punkti b kohaselt määrati Servier'le ja Biogaranile solidaarselt trahv summas 131 532 600 eurot. Lisaks on Biogaran otsuse artikli 8 kohaselt kohustatud hoiduma selliselt tuvastatud ja karistatud rikkumise kordamisest ning mis tahes teost või tegevusest, millel on samasugune või sarnane eesmärk või tagajärg.

II. Menetlus ja poolte nõuded

44 Hageja esitas käesoleva hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 19. septembril 2014.

45 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 1, 7 ja 8 teda puudutavas osas;

– teise võimalusena kasutada täielikku pädevust, et vähendada oluliselt talle määratud trahvi;

– võtta tema suhtes arvesse vaidlustatud otsuse täielikku või osalist tühistamist Servier' esitatud hagi raames ning teha sellest täieliku pädevuse raames kõik järeldused;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

46 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

III. Vastuvõetavus

A. Kolmas nõue, millega hageja palub tema suhtes arvesse võtta vaidlustatud otsuse mis tahes tühistamist Servier' esitatud hagi raames

47 Sissejuhatuseks olgu märgitud, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 21 ja Üldkohtu 2. mai 1991. aasta kodukorra artikli 44 lõike 1 punktile c tuleb igas hagiavalduses märkida hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest.

48 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad need andmed olema märgitud piisavalt selgelt ja täpselt, et kostja saaks valmistuda enda kaitseks ja Üldkohus saaks teha asjas otsuse. Sama kehtib ka kõigi nõuete suhtes, mille puhul tuleb esitada õiguslikud alused ja argumendid selleks, et nii kostja kui ka kohus saaksid hinnata nende põhjendatust (vt 7. juuli 1994. aasta kohtuotsus Dunlop Slazenger *vs.* komisjon, T-43/92, EU:T:1994:79, punkt 183 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega peavad hagi vastuvõetavuse eeldusena põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millele hagi tugineb, vähemalt kokkuvõtlikult, kuid järjekindlalt ja arusaadavalt nähtuma hagiavaldusest endast. Kuigi teatavate punktide osas saab hagiavalduse teksti toetada ja täiendada viidetega hagiavaldusele lisatud dokumentide osadele, ei saa üldine viide teistele dokumentidele, isegi kui need on hagiavaldusele lisatud, asendada selliste sisuliste õiguslike argumentide puudumist, mis eespool mainitud sätete kohaselt peavad olema märgitud hagiavalduses endas. Peale selle ei ole lisadest hagi alusena käsitletavate väidete ja argumentide väljaotsimine ja kindlakstegemine Üldkohtu ülesanne, kuna lisadel on üksnes tõenduslik ja abistav funktsioon (vt 17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Microsoft *vs.* komisjon, T-201/04, EU:T:2007:289, punkt 94 ja seal viidatud kohtupraktika). *A fortiori*, hagiavalduses tehtud üldine viide teise hagi põhjendamiseks esitatud väidetele ja argumentidele, isegi kui hagi on esitatud seotud asja raames, ei vasta eespool viidatud nõudele (24. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Legris Industries *vs.* komisjon, T-376/06, ei avaldata, EU:T:2011:107 punkt 32).

49 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et hagiavalduses tehtud üldine viide ilma igasuguse täpsustuse või selgituseta väidetele ja argumentidele, mis esitati, et põhjendada hagi kohtuasjas, milles tehti tänane kohtuotsus Servier jt *vs.* komisjon (T-691/14), ei vasta eespool viidatud nõudele.

50 Lisaks, kui eeldada, et hagiavalduse kolmanda nõudega soovis hageja tugineda kohtupraktikale, mille kohaselt peab liidu kohus äriühingu suhtes arvesse võtma teise äriühingu suhtes otsustatud tühistamist kontekstis, kus nad moodustavad sama majandusüksuse (22. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Tomkins, C-286/11 P, EU:C:2013:29, punktid 43 ja 44), mida ta repliigis väitis, siis selle taotlusega ei saa nõustuda. Nimelt jättis Üldkohus tänase kohtuotsusega Servier jt *vs.* komisjon (T-691/14) hagi rahuldamata osas, milles see puudutas Servier' ja Niche'i vahelist kompromissikokkulepet. Hageja ei saa seega enda kasuks tugineda vaidlustatud otsuse tühistamisele Servier' esitatud hagi raames.

51 Eeltoodust tuleneb, et hageja kolmas nõue, mille eesmärk on üle võtta Servier' nõuded ja menetlusdokumendid, tuleb tagasi lükata.

B. Kostja vastuse teatavate lisade ja selles esitatud tõendite vastuvõetavus

1. Poolte argumendid

52 Sissejuhatuseks väidab hageja repliigis, et komisjon esitas kostja vastuses vaidlustatud otsuses esitatud teesi põhjendamiseks uusi dokumente ja argumente. Nimelt põhineb kostja vastus (mis sisaldab 40 lk) osaliselt uutel faktilistel asjaoludel peamiselt selleks, et toetada vaidlustatud otsust, mille kokku 919 leheküljest vaid 6 leheküljel on küsimuse all Biogaran. Kohtupraktikale tuginedes väidab hageja, et kohtumenetluse staadiumis uute asjaolude kasutamisega rikutakse tema kaitseõigusi.

53 Hageja palus tunnistada kostja vastuse teatavad lisad vastuvõetamatuks, kuna neist 23 on inglise keeles ning neid ei ole tõlgitud menetluskeelde ehk prantsuse keelde.

54 Komisjon ei ole nõus, et ta esitas uusi tõendeid vaidlustatud otsuse õiguspärasuse põhjendamiseks ja et ta rikkus põhjendamiskohustust. Nimelt on Biogarani kokkuleppe ja kompromissikokkuleppe vahelise seose olemasolu üksikasjalikult selgitatud otsuse põhjendustes 561–569 ja 1351–1354.

55 Komisjoni arvates ei saa kolme asjaolu, mis kinnitavad Biogarani kokkuleppe ja kompromissikokkuleppe vahelise seose olemasolu, pidada „uueks“, kuna need on toodud vaidlustatud otsuses või tulenevad otsuse enda järeldustest. Kõigepealt, M-i tähtsat rolli Niche'i läbirääkimistes Servier'ga on mainitud otsuse põhjendustes 532 ja 538. Edasi, arutelusid seoses Niche'i sooviga saada suurem summa, kui anti Matrixile, on mainitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 577. Viimaseks, Biogarani rolli Servier' ja geneerilisi ravimeid tootva äriühingu Lupin Ltd vahelistes suhetes on samuti mainitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 979.

2. Üldkohtu hinnang

56 Hageja väidab, et komisjon tugineb kaitseõiguste põhimõtet rikkudes kostja vastuses uutele dokumentidele ja argumentidele, et ebapiisava põhjenduse korvamiseks põhjendada vaidlustatud otsuses esitatud teese.

57 Sellega seoses olgu märgitud, et tühistamishagi raames ei saa komisjon esitada vaidlustatud otsuse põhjendamiseks uusi süüstavaid tõendeid, mida ei ole otsuses nimetatud. Euroopa Kohus ja Üldkohus on siiski otsustanud, et vaidlustatud otsuse teinud isik võib kohtumenetluse staadiumis esitada täpsustusi, et täiendada iseenesest juba piisavat põhjendust, sest need täpsustused võivad liidu kohtu läbiviidava otsuse põhjenduste sisulise kontrolli jaoks kasulikud olla, kuna võimaldavad institutsioonil selgitada otsuse aluseks olevaid põhjuseid (vt selle kohta 16. novembri 2000. aasta kohtuotsus Finnboard *vs.* komisjon, C-298/98 P, EU:C:2000:634, punkt 46; 13. juuli 2011. aasta kohtuotsus ThyssenKrupp Liften Ascenseurs *vs.* komisjon, T-144/07, T-147/07–T-150/07 ja T-154/07, EU:T:2011:364, punktid 146–149, ning 27. septembri 2012. aasta kohtuotsus Ballast Nedam *vs.* komisjon, T-361/06, EU:T:2012:491, punkt 49).

58 Käesolevas asjas ei rikkunud komisjon põhjendamiskohustust ega hageja kaitseõigusi, kui ta esitas kostja vastuses täpsustusi. Nimelt piirduvad kostja vastuses esitatud faktilised asjaolud, mille hageja kvalifitseeris „uuteks“, sellega, et toetavad komisjoni teesi seose esinemise kohta Biogarani kokkuleppe ja kompromissikokkuleppe vahel, ning need nähtuvad selgelt vaidlustatud otsusest.

59 Mis puudutab kõigepealt küsimust, kas komisjon võis esitada täiendavaid kaudseid tõendeid Biogarani ja Servier' teatavate töötajate osalemise kohta Biogarani kokkuleppe ja kompromissikokkuleppe läbirääkimistel, siis tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses mitmel korral mainitud (põhjendused 566 ja 1351) ja kostja vastuse lisas B.10 ära toodud 4. veebruari 2005. aasta e-kiri näitab esiteks, et M. etendas nende kahe kokkuleppe läbirääkimisel Niche'i jaoks olulist rolli (vt ka vaidlustatud otsuse põhjendus 538), ning teiseks, et Servier' kontserni õigusdirektor L., kes oli selle e-kirja koopia adressaat, oli aruteludega seotud. Samast e-kirjast nähtub, et hageja nimel Biogarani kokkuleppe läbirääkimisi pidanud isik oli ka sellele märgukirjale alla kirjutanu, mille Servier saatis Matrixile 7. veebruaril 2005, päev enne kompromissikokkulepe sõlmimist.

60 Edasi, mis puudutab läbirääkimisi Matrixi ja Niche'i vahel ning Niche'i soovi saada Matrixist suurem summa, siis väidab komisjon põhjendatult, et need asjaolud nähtuvad vaidlustatud otsuse põhjendusest 577.

61 Viimaks, Biogarani juhi väidetava rolli kohta Servier' ja geneerilisi ravimeid tootva äriühingu Lupin vahelise kompromissikokkuleppe sõlmimisel on komisjonil õigus kostja vastuses vastata hageja argumentidele, kui viimane soovib tõendada, et komisjoni tees on õiguslikult väär, see tähendab, et vaidlustatud otsuses omistati Biogaranile vastutus Servier' tegevuse eest (vt selle kohta 13. juuli 2011. aasta kohtuotsus ThyssenKrupp Liften Ascenseurs *vs.* komisjon, T-144/07, T-147/07–T-150/07 ja T-154/07, EU:T:2011:364, punktid 146–149, ning 27. septembri 2012. aasta kohtuotsus Ballast Nedam *vs.* komisjon, T-361/06, EU:T:2012:491, punktid 49 ja 50). Nimelt viitab komisjon Biogarani asutajapresidendi B. rollile Servier' ja Lupini vahelises kokkuleppes, et illustreerida, et Biogarani võis pidada vastutavaks rikkumises otsese osalemise eest, mitte tema emaettevõtjale ette heidetava tegevuse eest.

62 Seoses kostja vastuse teatavate lisade vastuvõetavusega väidab hageja, et kõnealused dokumendid on koostatud inglise keeles ning nendele ei ole lisatud tõlget menetluskeelde ehk prantsuse keelde.

63 Kostja vastuse esitamise ajal kehtinud 2. mai 1991. aasta kodukorra artikli 35 lõike 3 esimese ja teise lõigu kohaselt kasutatakse kohtumenetluse keelt eelkõige poolte kirjalikes ja suulistes avaldustes ning neile lisatud dokumentides ning kõigile dokumentidele, mis on esitatud muus keeles kui kohtumenetluse keel, peab olema lisatud tõlge kohtumenetluse keelde. 5. juuli 2007. aasta Üldkohtu kohtusekretäri ametijuhendi artikli 7 lõike 5 teises lõigus on ette nähtud, et kui menetlusdokumendile lisatud tõendile ei ole lisatud tõlget kohtumenetluse keelde, palub kohtusekretär asjasse puutuval poolel see puudus kõrvaldada, kui tõlge on vajalik menetluse takistusteta läbiviimiseks. 22. jaanuari 2012. aasta praktilistest juhistest pooltele Üldkohtus (ELT 2012, L 68, lk 23) lõigetest 64 ja 68 nähtub, et kui kostja vastus ei vasta vorminõuetele, mis puudutavad muus keeles kui menetluskeel koostatud dokumentide menetluskeelde tõlget, määratakse puuduse kõrvaldamiseks mõistlik tähtaeg.

64 Neid sätteid arvestades tuleb asuda seisukohale, et kui üks pooltest ei ole tõlke esitamist taotlenud, siis palub kohtusekretär seda teha vaid juhul, kui tõlge on vajalik menetluse takistusteta läbiviimiseks (vt selle kohta 15. juuni 2010. aasta kohtuotsus Mediaset *vs.* komisjon, T-177/07, EU:T:2010:233, punkt 37).

65 Käesolevas asjas tuleb märkida, et hageja ei ole sõnaselgelt palunud, et Üldkohus nõuaks komisjonilt inglise keeles koostatud kostja vastuse lisade tõlget prantsuse keelde, mis on käesolevas asjas menetluskeel. Ta on nende lisade vastuvõetavuse lihtsalt vaidlustanud, väites, et need ei ole koostatud menetluskeeles. Ent komisjon esitas 28. septembri 2015. aasta kirjaga mõistliku aja jooksul pärast oma kostja vastuse esitamist Üldkohtu kantseleile nende lisade tõlke prantsuse keelde. Lisaks oli hagejal võimalik väljendada kohtuistungil oma seisukohta nende dokumentide suhtes. Seega tuleb hageja väide nende lisade vastuvõetamatuse kohta igal juhul tagasi lükata, ilma et oleks vaja kindlaks teha, kas tõlge oli menetluse takistusteta läbiviimiseks vajalik.

66 Seega tuleb hageja esitatud asja läbivaatamist takistav asjaolu tagasi lükata.

IV. Sisulised küsimused

67 Hageja esitab oma nõuete põhjendamiseks kolm väidet. Ta väidab esiteks, et vaidlustatud otsuses ei tõendata tema osalemist mis tahes konkurentsieeskirjade rikkumises. Teiseks vaidlustab ta komisjoni faktilise hinnangu Biogarani kokkuleppest tuleneva täiendava ajendava eelise olemasolu kohta. Kolmandaks väidab ta, et komisjon rikkus talle trahvi määramisega õigusnormi. Kõigepealt tuleb analüüsida teist väidet, seejärel esimest väidet ning viimasena kolmandat väidet.

A. Väide, et faktilisi asjaolusid on moonutatud, kuna vaidlustatud otsuses on vääralt leitud, et Biogarani kokkulepet kasutati lisastiimulina, et ajendada Niche'i sõlmima kompromissikokkulepet Servier'ga

68 Selle väitega vaidlustab hageja hinnangu, mille komisjon andis asjaomastele faktilistele asjaoludele ja mille alusel tuvastas ta konkurentsipiirangu olemasolu.

1. Poolte argumendid

a) Biogarani kokkuleppe ja kompromissikokkuleppe vahelise seose analüüsimisel tehtud hindamisviga

1) Kokkulepete läbirääkimiste kronoloogia

69 Hageja väidab, et nende kahe kokkuleppe läbirääkimised kulgesid erinevalt, kuigi Biogarani kokkulepe ning Servier' ja Niche'i vaheline kompromissikokkulepe kirjutati alla samal päeval. Nimelt ilmneb mitmest rikkumise ajast pärit dokumendist, et Biogaran alustas Biogarani kokkuleppe läbirääkimisi 2002. aastal, ligikaudu kaks aastat enne kompromissikokkulepet puudutavaid arutelusid. Hageja vaidleb seega vastu väitele, et mõlema kokkuleppe läbirääkimisi peeti samal ajal, nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 1351.

70 See, et hageja alustas Biogarani kokkuleppe läbirääkimisi juba enne, kui Servier' ja Niche'i vaheline vaidlus alguse sai, näitab Biogarani sõltumatut ja eraldiseisvat huvi see kokkuleppe allkirjastada, olenemata kompromissikokkuleppest.

71 Hageja väidab, et mõlema kokkuleppe sõlmimine samal päeval ei näita mitte seose olemasolu, vaid lihtsalt seda, et Servier' ja Niche'i vahelise vaidluse kaasnev tagajärg oli Niche'i ja Biogarani vahel eksisteerinud läbirääkimiste blokeerimine, mis jätkusid 2005. aasta veebruaris, mõni päev enne kompromissikokkuleppele alla kirjutamist.

72 Komisjon väidab, et ta tõendas vaidlustatud otsuses, et läbirääkimiste kronoloogia kinnitab kompromissikokkuleppe ja Biogarani kokkuleppe vahelise seose olemasolu.

73 Esiteks, Niche kinnitas 15. juuni 2011. aasta avalduses, et kompromissikokkuleppe ja Biogarani kokkuleppe läbirääkimised toimusid samal ajal. Teiseks, Niche'i ja Biogarani vahelised varasemad läbirääkimised puudutasid vaid toodet A ning neid laiendati muudele molekulidele alles 2005. aasta veebruaris. Kokkuleppe ulatust laiendati seega viimasel hetkel ning seda kinnitab 4. veebruari 2005. aasta e-kiri, mille Biogarani advokaat saatis Niche'ile. Kolmandaks, Biogarani ja Niche'i vaheline suhtlus toimus endiselt 2004. aasta augustis, see tähendab rohkem kui kuu aega pärast kohtuvaidluse algust Ühendkuningriigis. Isegi kui suhtlus jäi tulemusetuks, jätkusid Biogarani ja Niche'i vahelised läbirääkimised alles kompromissikokkuleppe läbirääkimiste ajal, samas kui Servier' ja Niche'i vaheline kohtuvaidlus oli endiselt käimas. Toote A läbirääkimised ei olnud seega halvatud kohtuvaidluse tõttu, mis sai alguse 2004. aasta juunis.

2) Kompromissikokkuleppe ja Biogarani kokkuleppe vaheline õiguslik seos

74 Hageja väidab, et erinevalt sellest, mida märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 1190, ei „sõltunud" Biogarani sõlmitud kokkulepe sellest, kas Niche nõustub kompromissikokkuleppe tingimustega. Nimelt kumbki nendest kokkulepetest ei sidunud või olnud teise allkirjastamise ja/või täitmise tingimus.

75 Veel rõhutab hageja, et kumbki kokkulepe on reguleeritud eri seadustega ning nende kohtualluvus ei ole sama. Samuti ei pannud need kaks kokkulepet kohustusi Servier' kontsernis samadele juriidilistele isikutele ning nendele ei kirjutatud alla samas kohas: Biogarani kokkuleppele kirjutati alla Pariisis (Prantsusmaa) ning kompromissikokkulepe sõlmiti Niche'i ja Servier' vahel Londonis (Ühendkuningriik).

76 Samuti täpsustab hageja, et kummagi kokkuleppega ette nähtud maksekuupäevad kattusid vaid osaliselt, kuna Biogarani maksed, mis olid seotud litsentsilepinguga lubatud tarnega, olid hilisemad.

77 Hageja lisab, et komisjon tees kahe kokkuleppe vahelise seose olemasolu kohta rajaneb suuresti Niche'i avaldustel, samas kui nende avalduste mitmeti mõistetavuse tõttu oleks komisjon pidanud neid ettevaatlikult kasutama. Nende teesidega vastuolus olevad avaldused lükkas komisjon lihtsalt tagasi ainult põhjusel, et need olid vastuväiteteatisest hilisemad ja seetõttu väidetavalt vähem usaldusväärsemad kui haldusmenetluses varem tehtud avaldused.

78 Komisjon tõendab, et kaks kokkulepet, mille läbirääkimised toimusid samal ajal, sõlmiti samal päeval ning need nägid ette osamaksed täpselt samadel kuupäevadel tootetoimikute üleandmise eest, mis oli 2,5 miljoni naela maksmise põhjus. Ta väidab, et Niche kinnitas haldusmenetluses, eriti vastuses vastuväiteteatisele, mitmel korral sõnaselgelt, et Servier pakkus talle Biogarani kokkulepet, et anda Niche'ile kogu hüvitis, milles oli kokku lepitud üldise kompromissikokkuleppe sõlmimise eest. Komisjon viitab Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe projektile, milles käsikirjaline märkus „ramipriil" tehti kohakuti märkega „2,5 miljonit". Komisjoni hinnangul tõendavad need asjaolud, et hind, mille Servier maksis Niche'i võetud kohustuste vastutasuna, hõlmas 2,5 miljoni naela suurust makset, mis oli ette nähtud ramipriili toimiku raames, see tähendab Biogarani kokkulepe.

79 Komisjon möönab, et Niche lisas oma vastuses vastuväiteteatisele, et Biogarani kokkulepe oli tõeline kaubanduskokkulepe koos tõelise vastutasuga. Ent samas dokumendis väitis Niche, et aeg-ajalt võis ette tulla, kuigi see ei ole tavapärane kaubandustava, et kokkulepped sõlmitakse mitme toote kohta korraga. Veel rõhutab komisjon, et avaldustel, mille Niche tegi ajal, mil Niche oli teadlik talle etteheidetavatest vastuväidetest, ei ole sama tõenduslik väärtus kui varem *in tempore non suspecto* tehtud avaldustel.

80 Komisjon väidab samuti, et kahe kokkuleppe vahelise seose olemasolu kinnitab 4. veebruari 2005. aasta e-kiri, mille Biogarani advokaat saatis Niche'ile asjaomase summa kohta. Pooled leppisid kokku summas, mille Biogaran maksab Niche'ile, ning nad arutasid seejärel Biogarani kokkuleppe sisu. Kokkuleppe peamine eesmärk oli seega pakkuda Niche'ile lisastiimulit, mitte kaubanduskokkulepe sõlmida, nagu Biogaran väidab oma hagiavalduse punktis 75. Nimelt ei nähtu sellest kokkuleppest Biogarani huvi nende toodete vastu ega mingi stiimul turustada neid tooteid, mis hõlmati kokkuleppesse üksnes läbirääkimiste lõpus.

81 Veel leiab komisjon, et kuigi Biogarani kokkuleppele ja kompromissikokkuleppele ei kirjutanud alla samad isikud, osalesid läbirääkimistel osaliselt samad isikud. Samuti, Biogarani kokkuleppe projekt liikus Servier' kontsernis ning kontserni õigusdirektor L. oli 4. veebruari 2005. aasta e-kirja koopias, mille Biogaran saatis Niche'ile, kuigi see e-kiri puudutas lepingut, mille pidi sõlmima Biogaran, ning ta oli ka kokkuleppe koopias, mis sõlmiti Niche'i ja Biogarani vahel 20. juulil 2004 toote A kapslite kohta.

3) Niche'i ajendamise kavatsus

82 Hageja väidab, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses tõendanud, et Biogaran kavatses ajendada Niche'i kompromissikokkulepet sõlmima. Samuti ei selgita komisjon ka põhjusi, mis väidetavalt viisid Servier' selleni, et ta kasutas Biogarani vahendust selle 2,5 miljoni naela suuruse lisamakse tegemiseks, samas kui Servier ise oli võtnud kohustuse maksta otse Niche'ile 11,8 miljonit naela.

83 Komisjon väidab, et oma vastavate kompromissikokkulepete sõlmimisel Servier'ga arutasid Niche ja Matrix, kuidas summad omavahel ära jagada. Matrixi 2005. aasta septembri sisedokument näitab, et kompromissikokkuleppe esemeks olevad summad räägiti läbi ja jagati võrdselt Niche'i ja Matrixi vahel, kuigi Matrix soovis saada Niche'ist rohkem (vaidlustatud otsuse põhjendus 577). Eraldi kokkuleppe sõlmimine Biogarani ja Niche'i vahel võimaldas selgelt suurendada makset, mille Servier' kontsern tegi Niche'ile, hoides samas Matrixi eemal. Lisaks, Niche kinnitas, et makse oli osa 15,7 miljoni naela suurusest „*total overall compensation*'ist" (üldise hüvitamise süsteem), mis Servier' ja Niche'i vahel läbi räägiti.

84 Komisjon lisab, et tal ei ole vaja tõendada, et Biogaran soovis ajendada Niche'i kompromissikokkuleppele alla kirjutama. Nimelt ei ole poolte kavatsus vajalik asjaolu, et teha kindlaks kokkuleppe piirav laad. Lisaks leiab komisjon, et ta on tõendanud nende kahe kokkuleppe lahutamatu laadi, mille sõlmisid vastavalt Biogaran ja tema emaettevõtja Servier Niche'iga. Kuna Biogaran ja Servier moodustavad ühe majandusüksuse, siis ei olnud vaja tõendada, et selle üksuse raames oli mõlemal kavatsus ajendada Niche'i kompromissikokkuleppele alla kirjutama.

85 Komisjon väidab, et Biogarani kokkuleppe põhisisu, mille kohaselt ei saanud pooled nõuda makstud summade tagastamist juhul, kui müügiluba ei saada, eesmärk ei olnud ajendada Biogarani müügilube taotlema.

86 Nimelt kõigepealt ei hõlmanud Biogarani lepingulised kohustused kohustust taotleda müügilube üleantud toimikute alusel (Biogarani kokkuleppe artiklid 2.2 ja 3).

87 Edasi, kui Biogaran ei oleks müügiluba saanud 18 kuu jooksul ja kui vastavalt Biogarani kokkuleppe artiklitele 14.2 ja 14. 4 kokkulepe automaatselt lõpeb, ei oleks Niche'ile juba tehtud makse olnud tagastatav.

88 Lisaks ei olnud Biogaranil mingit ainuõiguslikkuse kohustust seoses tootetoimikutega ning oleks hõlpsasti järelikult saanud vältida seotust Niche'iga toimikute alusel müügiluba mitte taotledes, kuna Biogaran ei olnud selleks kohustatud. Pealegi nii ka oli, kuna Biogaran sõlmis teise kokkuleppe äriühinguga A. mitme toimiku omandamiseks, mis puudutasid samuti toodet A erinevates annustes. Komisjon täheldab, et erinevalt Biogarani kokkuleppest nägi äriühinguga A. sõlmitud kokkulepe ette, et äriühing A. maksab tagasi Biogarani maksed, kui müügiluba ei saada. Selline erinevus nende kahe kokkuleppe põhitekstides viitab sellele, et Niche'ile ei olnud tagatud, et Biogaran taotleb Biogarani kokkuleppe alusel müügilubasid ja hangib Niche'ilt. Nimelt, kuna makse tuli Niche'ile teha igal juhul enne, kui oli võimalik teada, kas Biogaran saab müügiload, ei olnud Niche'il tagatist, et Biogaran müügilube taotleb ja hangib Niche'ilt.

89 Viimaks, komisjon väidab, et Biogarani selgitused 2,5 miljoni naela suuruse makse kohta on väheusutavad. Nimelt ei olnud Biogaran suuteline põhjendama, kuidas tal oli võimalik selline summa maksta tema stiimulina taotleda müügilubasid ega toote A teise tarneallika kindlustamise vahendina ega vahendina saada juhuslikult valitud „kindlustamistoimikud" (välja arvatud toode A) ning kuidas ta võis võtta selle makse kaotamise riski. Samuti, komisjonil on küsimus Biogarani kokkuleppe ebatavalise struktuuri osas ja eelkõige makse tagastamatu laadi osas. Nimelt Biogarani kokkulepe erineb äriühinguga A. sõlmitud kokkuleppest, milles on ette nähtud, et juhul, kui müügilubasid ei saada, tagastab äriühing A. saadud makse.

b) Hageja ärihuvi Biogarani kokkuleppe sõlmimise vastu arvesse võtmine

90 Hageja väidab, et Biogarani kokkulepe oli põhjendatud Biogarani kaubanduslikult legitiimse ja konkurentsi soosiva sooviga kindlustada mitu tarneallikat, et lansseerida ja arendada tooteid geneeriliste ravimite turul ning eriti toodet A, pöördudes kauaaegse partneri Niche'i poole, kellel on

nõutavad toimikud ja tarnevõime. Asjaolu, et 2,5 miljoni naela suurune makse oli legitiimne vastutasu Biogarani kokkuleppe raames omandatud õiguste eest, kinnitab see, et komisjon ei võtnud vaidlustatud otsuses seda summat arvesse Niche'ile määratud trahvi arvutamisel.

91 Komisjon lükkab tagasi hageja väite tarneallikate kindlustamise kohta, mille ta kvalifitseerib „väheusutavaks", kuna Biogaran ei teinud midagi müügilubade saamiseks.

1) Toode A

92 Hageja toonitab, et arvestades toote A ärilist edu, oli selle ravimi geneerilise vormi lansseerimiseks vajalike õiguste saamine Biogarani jaoks äärmiselt tähtis. Niisiis, tarnimise kindlustamiseks soovis Biogaran saada eri turuosalistelt kaks toimikut kahe kokkuleppe sõlmimisega, esimene äriühinguga A. 2004. aasta detsembris, teine Niche'iga 2005. aasta veebruaris. Hageja rõhutab, et mitme tarneallika hankimine on geneeriliste ravimite tootjate üldlevinud tava, mis on põhjendatud geneerilise ravimi väljatöötamise protsessis esinevate tehniliste ja õigusnormidest tulenevate raskustega.

93 Hageja leiab, et kõnealusel juhul osutus kahe tarneallika kindlustamine asjakohaseks kahel põhjusel. Esiteks Niche'i 10 mg toote A toimik oli analüütilises osas väga nõrk, see oleks võinud aeglustada hindamist pädevate asutuste poolt (hagiavalduse lisa A. 17). Teiseks, menetlustoiming, mille Agence française de sécurité sanitaire des produits de santé (Afssaps) (Prantsuse tervishoiutoodete ohutuse amet) tegi 2005. aasta juulis äriühingu A. mitme toimiku suhtes, tekitas kahtlusi nende kehtivuse küsimuses (lisa A. 18).

94 Lisaks, toote A teise tarneallika kindlustamisel Niche'i juures oli mitu eelist võrreldes äriühinguga A. sõlmitud kokkuleppega. Esiteks, Biogarani kokkulepe võimaldas Biogaranil saada toimikud tablettide vormis toote A ja 10 mg toote A kohta, mis ei olnud hõlmatud äriühingu A. kokkuleppega; teiseks, kokkulepe Niche'iga avas turustusvõimalused Ühendkuningriigis ja ühes teises riigis, mis ei kuulunud EMPsse, ajal, mil Biogaran soovis alustada tegevust välismaal.

95 Hageja eelistas siiski äriühingu A. toimikuid, sest need võimaldasid kiiremini turule siseneda, kuna äriühing A. esitas need müügiloa toimikud enne Niche'i.

96 Hageja väidab, et tema tarnestrateegiat põhjendasid finantshuvid. Nimelt alates Prantsusmaal lansseerimisest tekitas see geneeriline toode üle 79 miljoni euro suuruse käibe (83 miljonit eurot repliigi mainitud ajakohastamise alusel). Neid asjaolusid arvestades väidab hageja, et ta pidi tagama oma varustatuse tootega A, et põhjendada Niche'ile 2,5 miljoni naela maksmist ja et mitte piirduda üksnes bisoprolooli müügist saadud käibega.

97 Viimaks lisab hageja, et Niche'ile selle summa maksmine oli seda enam põhjendatud, et Niche andis talle tootetoimikute ainuõiguslikkuse Prantsusmaal, Ühendkuningriigis ja ühes riigis, mis ei kuulunud EMPsse; see ei olnud nii teiste mitteainuõiguslike kokkulepetega, mille Biogaran sõlmis. Selles kontekstis on vaidlustatud otsuses nende teiste kokkulepetega tehtud võrdlus seega tulemusetu.

98 Komisjon leiab, et pärast Biogarani kokkuleppe sõlmimist Biogarani esitatud audit, mis tõi ilmsiks Niche'i toimiku eeldatavad nõrgad kohad, töötab hageja väitele vastu. Nimelt näitab see argument, et enne kokkuleppe sõlmimist ei olnud Biogaranil andmeid Niche'i toote A toimivuse kohta ja ta võttis riski maksta 2,5 miljonit naela vaatamata sellele, et toote A toimik oli potentsiaalselt väärtusetu. Kuigi see audit Niche'i toimikute kvaliteedi kohta võib põhjendada teise tarneallika kindlustamist äriühingult A., ei võimalda see selgitada, miks hageja soovis maksta äriühingu A. toimikust kõrgemat hinda. Nimelt maksis Biogaran äriühingule A. 330 000 eurot kokku kahe kokkuleppe raames, mis puudutasid toodet A, summa, mis on Niche'ile makstust oluliselt väiksem.

99 Komisjon rõhutab, et see, et Niche'il oli võimalik tarnida tablette ja 10 mg annuseid, ei saanud asjaomast kokkulepet põhjendada. Nimelt, kaks kuud pärast kokkulepet, kuigi Biogaranil oli võimalus esitada Niche'i toimik pädevatele asutustele, sõlmis ta äriühinguga A. toote A tablettide kohta teise kokkuleppe.

100 Lisaks vaidleb komisjon vastu hageja argumendile, mille kohaselt ajendati Biogarani kokkulepet sõlmima uurimise tõttu, mille 2005. aasta juulis algatas Afssaps äriühingu A. suhtes. Nimelt ei oleks see sündmus saanud mõjutada Biogarani, kuna see leidis aset Biogarani kokkuleppest hiljem.

101 Lisaks, Biogaran ei tõendanud Biogarani kokkuleppe tarvilikkust välismaale laienemise projekti raames.

102 Komisjon toonitab, et kui Biogaran sai alates 2007. aastast üle 79 miljoni euro käivet, on Niche'i tootest A saadud tulu võrdne nulliga (vaidlustatud otsuse põhjendus 567). Selles kontekstis vaidleb komisjon vastu väitele, et Biogaran pidi hankima Niche'i juures teise tarneallika.

103 Viimaks vaidleb komisjon vastu argumendile, mille kohaselt Biogarani kokkuleppega antud ainuõiguslikkus muudab tulemusetuks võrdluse teiste kokkulepetega. Nimelt võimaldab võrdlus tõendada, et ükski teine kokkulepe ei näinud ette tagastamatut makset. Komisjoni sõnul oli maksest juba ette ilma jäädud ning Biogaran ei teinud mingit jõupingutust selle tulusaks muutmiseks. Samuti ei ole ainuõiguslikkusel mingit väärtust, kui toode ei ole piisavalt välja arendatud või kui esinevad muud regulatiivsed takistused.

2) Toode B

104 Hageja väidab, et Biogarani kokkulepe võimaldas tal turustada 10 mg toodet B ning saada käivet 150 000 eurot (211 000 eurot vastavalt repliigis mainitud ajakohastamisele). Selle toote turustamine usaldati Almus'le, mis on üks peamisi hulgimüüjaid-turustajaid Prantsusmaal.

105 Komisjon väidab, et kokkulepe, mille Biogaran ja Bioglan (nüüd Niche) toote B kohta sõlmisid, nägi ette, et Biogarani makse tagastatakse, kui müügiluba ei saada; see aga ei olnud nii Biogarani kokkuleppe puhul. Lisaks, Niche ei andnud selle kokkuleppega mingit tagatist, et ta annab üle 2001. aastal Prantsusmaal saadud müügiload, kuna see üleandmine nõuab müügiloa uuendamist, mida Niche pädevatelt asutustelt ei taotlenud.

106 Almus'le usaldatud turustuslepinguga ja lojaalseks muutmisega seoses väidab komisjon, et toode B ei saanud selle lepingu sõlmimist võimaldada, kuna toode B oli vaid üks mõnest selle lepinguga hõlmatud 23 molekulist.

3) Toode C

107 Hageja väidab, et tal oli võimalik toodet C turustada alates 2000. aastast tänu mitmele kokkuleppele, mille ta oli sõlmitud Dispharigaga. Ent ta otsustas kindlustada muid tarneallikaid ebakindluse tõttu seoses Dispharigaga sõlmitud tarnekokkuleppe pikendamisega ning soovi tõttu välismaal tegevust arendada. Biogaran ei kasutanud lõpuks Niche'i antud tootetoimikuid, kuna Dispharigaga sõlmitud kokkulepet pikendati.

108 Seega asjaolu, et Biogaran ei saanud kolmest tootest kahe müügiluba Niche'i üle antud toimikute alusel, ei võimalda eeldada, Biogarani kokkuleppe ja kompromissikokkuleppe vahel oli seos. See toob ilmsiks pelgalt Biogarani soovi kindlustada mitu tarneallikat vastavalt asjaomases sektoris käibivale tavale.

109 Komisjoni arvates ei ole usutav, et Biogaran maksis nii suure summa ainult võimaluse eest saada tootetoimik, mida ta kunagi ei kasutanud. Nimelt Biogaran ei käinud Niche'ile peale, et toimik edastataks enne, kui asjaomane kokkulepe automaatselt üles öeldakse, kuna müügiluba ei saadud.

2. Üldkohtu hinnang

a) Sissejuhatavad märkused

110 Sissejuhatuseks olgu märgitud, et komisjon pidas vaidlustatud otsuses Biogarani kokkulepet stiimuliks, mida Niche'ile pakkus Servier ja mis oli täiendav võrreldes Servier' ja Niche'i vahelisest kompromissikokkuleppest tulenevaga, et veenda Niche'i loobuma tegemast jõupingutusi perindopriili turule sisenemiseks. Biogarani kokkulepe on komisjoni sõnul üks osa rikkumisest, mida see kompromissikokkulepe endast kujutab ja mis on eesmärgil põhinev konkurentsipiirang. See saab niisiis rikkumine olla vaid juhul, kui Servier' ja Niche'i vaheline kompromissikokkulepe kujutab endast rikkumist. Neil asjaoludel on vajalik käesoleva hagi analüüsimiseks ära tuua kompromissikokkuleppe õiguslik kontekst, millega Biogarani kokkulepe on seotud.

111 Selles suhtes tuleb märkida, et patendivaidluse lahendamise kokkuleppel võib mitte olla mingit negatiivset mõju konkurentsile. See on nii näiteks siis, kui pooled on nõus küsimuses, et vaidlusalune patent ei ole kehtiv ning näevad seetõttu ette geneerilisi ravimeid tootva äriühingu kohese turuletuleku.

112 Käesolevas asjas ei kuulu Servier' ja Niche'i vahel sõlmitud kokkulepe sellesse kategooriasse, kuna see sisaldab patentide vaidlustamise keeldu ja toodete turustamiskeeldu, mis on iseenesest konkurentsi piiravad. Nimelt kahjustab vaidlustamise keeld avalikku huvi kaotada mis tahes majandustegevuse takistus, mis võib tuleneda alusetult välja antud patendist (vt selle kohta 25. veebruari 1986. aasta kohtuotsus Windsurfing International *vs.* komisjon, 193/83, EU:C:1986:75, punkt 92), ning turustamiskeeld toob kaasa patendiomaniku potentsiaalse konkurendi turult väljatõrjumise.

113 Selliste tingimuste lisamine võib olla legitiimne, kuid ainult sedavõrd, kuivõrd selle aluseks on asjaomase patendi kehtivuse (ja sealhulgas õiguste rikkumist asjaomaste geneeriliste toodete poolt) tunnustamine poolte poolt.

114 Turustamiskeelu ja vaidlustamiskeelu esinemine, mille ulatus piirdub asjaomase patendi ulatusega, on aga problemaatiline, kui ilmneb, et geneerilisi ravimeid tootva äriühingu suhtes nende tingimuste kehtestamine ei rajane patendi kehtivuse tunnustamisel viimase poolt. Nagu komisjon õigesti märgib, „isegi kui kokkuleppes sisalduvad piirangud seoses geneerilisi ravimeid tootva äriühingu kaubandusliku sõltuvusega ei lähe kaugemale patendi esemelisest kohaldamisalast, kujutavad need endast [ELTL] artikli 101 rikkumist, kui need piirangud ei ole põhjendatavad ega ole tingitud ainuõiguse enda põhjendatusele poolte antud hinnangust" (vaidlustatud otsuse põhjendus 1137).

115 Sellega seoses tuleb märkida, et „vastupidise makse" olemasolu, see tähendab originaalravimit tootva äriühingu makse geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule, on kompromissikokkuleppe raames kahtlane kahel põhjusel. Nimelt esiteks on oluline meenutada, et patendi eesmärk on hüvitada leiutaja loominguline panus, võimaldades tal saada õiglast tulu oma investeeringust, ning et kehtiv patent peab seega põhimõtteliselt võimaldama väärtuse selle omanikult üle kanda – näiteks litsentsilepinguga –, mitte aga vastupidi. Teiseks tekitab vastupidine makse kahtluse seoses sellega, et kompromissikokkuleppe aluseks on kokkuleppe poolte tunnustus, et asjaomane patent on kehtiv.

116 Ent ainuüksi vastupidise makse esinemine ei võimalda järeldada eesmärgil põhineva piirangu olemasolu. Nimelt ei ole välistatud, et mõned vastupidised maksed on põhjendatud, kui need on lahutamatult seotud vaidluse lahendamise kokkuleppega. Seevastu juhul, kui põhjendamatu vastupidine makse tehakse kompromissikokkuleppe sõlmimisel, tuleb geneerilisi ravimeid tootvat äriühingut pidada ajendatuks end allutama turustamiskeelule ja vaidlustamiskeelule sellest maksest ning tuleb tuvastada eesmärgil põhineva piirangu olemasolu. Sellisel juhul ei ole turustamiskeelu ja

vaidlustamiskeeluga kehtestatud konkurentsipiirangud enam seotud patendi ja kompromissikokkuleppega, vaid need on tingitud stiimulist, mis ajendab geneerilisi ravimeid tootvat äriühingut loobuma konkurentsialastest jõupingutustest.

117 Olgu märgitud, et kuigi komisjon ega liidu kohtud ei ole pädevad otsustama patendi kehtivuse üle, võivad need institutsioonid siiski oma vastavate pädevuste raames ja patendile omase kehtivuse üle otsustamata tuvastada patendi väärkasutuse, mis ei ole seotud selle spetsiifilise eesmärgiga (vt selle kohta 29. veebruari 1968. aasta kohtuotsus Parke, Davis and Co., 24/67, EU:C:1968:11, lk 109 ja 110, ning 31. oktoobri 1974. aasta kohtuotsus Centrafarm ja de Peijper, 15/74, EU:C:1974:114, punktid 7 ja 8; vt analoogia alusel ka 6. aprilli 1995. aasta kohtuotsus RTE ja ITP *vs.* komisjon, C-241/91 P ja C-242/91 P, EU:C:1995:98, punkt 50, ning 4. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punktid 104–106).

118 Ent konkurendi ajendamine nõustuma eespool punktis 116 kirjeldatud tähenduses turustamiskeelu ja vaidlustamiskeeluga või sellega kaasnev sellistele tingimustele enda allutamine stiimuli tõttu kujutavad endast patendi väärkasutust.

119 Nagu märgib komisjon õigesti vaidlustatud otsuse põhjenduses 1137, ei näe „patendiõigus ette õigust maksta oma tegelikele või potentsiaalsetele klientidele, et nad jääksid turult kõrvale või et nad hoiduksid patenti enne turule sisenemist vaidlustamast“. Veel on komisjon seisukohal, et „patendiomanikel ei ole lubatud maksta geneerilisi ravimeid tootvatele äriühingutele, et hoida neid turult eemal ja vähendada konkurentsist tulenevat riski, patendi valdkonna kompromissikokkulepete raames või muul viisil“ (vaidlustatud otsuse põhjendus 1141). Viimaks, komisjon lisas õigesti, et „potentsiaalsetele konkurentidele maksmine või nende muul viisil ajendamine turult välja jääma ei kuulu patentidega seotud õiguste hulka ega vasta ühelegi vahendile, mis on patendiõigusega ette nähtud patentide järgimiseks“ (vaidlustatud otsuse põhjendus 1194).

120 Kui tuvastatakse stiimuli olemasolu, siis ei saa pooled enam tugineda sellele, et nad tunnustavad kompromissikokkuleppe raames patendi kehtivust. Selles suhtes ei ole tähtis, et patendi kehtivust kinnitab kohus või haldusasutus.

121 Seega tuleb stiimulit, mitte kompromissikokkuleppe poolte poolt patendi kehtivuse tunnustamist pidada tõeliseks põhjuseks turustamiskeelu ja vaidlustamiskeeluga kehtestatud konkurentsipiirangutele (vt eespool punkt 112), mis on seetõttu, et nad on sel juhul täiesti õigusvastased, tavapärase konkurentsi nõuetekohast toimimist piisavalt kahjustavad, et kvalifitseerida need eesmärgil põhinevaks piiranguks.

122 Kui esineb stiimul, tuleb asjaomaseid kokkuleppeid seega pidada turult väljatõrjumise kokkulepeteks, mille raames turule jääjad hüvitavad turult lahkujad. Ent sellised kokkulepped on tegelikkuses konkurendi äraostmine ja need tuleb seega kvalifitseerida eesmärgil põhinevaks konkurentsipiiranguks, nagu nähtub 20. novembri 2008. aasta kohtuotsusest Beef Industry Development Society ja Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643, punktid 8 ja 31–34) ning kohtujuristi Trstenjaki ettepanekust kohtuasjas Beef Industry Development Society ja Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:467, punkt 75), millele on viidatud eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 1139 ja 1140. Lisaks, konkurentide turult väljatõrjumine on turu jagamise ja tootmise piiramise äärmuslik vorm (8. septembri 2016. aasta kohtuotsus Lundbeck *vs.* komisjon, T-472/13, ei avaldata, EU:T:2016:449, punkt 435), millel on sellises kontekstis nagu vaidlusaluste kokkulepete kontekst seda suurem kahjulikkus, et väljatõrjutud äriühingud on geneerilisi ravimeid tootvad äriühingud, mille turule sisenemine on põhimõtteliselt konkurentsi soodustav ja aitab kaasa ka üldisele huvile tagada võimalikult odav tervishoiuteenus. Viimaks, seda väljatõrjumist tugevdab vaidlusalustes kokkulepetes see, et geneerilisi ravimeid tootval äriühingul ei ole võimalik vaidlusalust patenti vaidlustada.

123 Kõigest eeltoodust nähtub, et patendivaidluste lahendamise kokkulepete kontekstis eeldab eesmärgil põhinevaks konkurentsipiiranguks kvalifitseerimine seda, et kokkuleppes on korraga geneerilisi ravimeid tootva äriühingu suhtes ajendav eelis ning viimase vastav piirang pakkuda originaalravimit tootvale äriühingule konkurentsi. Kui need kaks tingimust on täidetud, tuleb selliselt sõlmitud kokkuleppe kahjulikkust tavapärase konkurentsi nõuetekohasele toimimisele arvestades tuvastada, et esineb eesmärgil põhinev konkurentsipiirang.

124 Tänastes kohtuotsustes Servier jt *vs.* komisjon (T-691/14) ja Niche Generics *vs.* komisjon (T-701/14) leidis Üldkohus, et need kaks tingimust on täidetud, eelkõige et komisjon asus põhjendatult seisukohale, et 11,8 miljoni naela suurune summa, mille Niche'ile maksis Servier nende kahe äriühingu vahel sõlmitud kompromissikokkuleppe alusel, oli stiimul, et kõrvaldada Niche turult, ning et see kokkulepe oli eesmärgil põhinev konkurentsipiirang.

125 Seega tuleb väide, mille Biogaran esitas kohtuistungil vastuseks Üldkohtu kirjalikule küsimusele kompromissikokkuleppe kohta ja mille kohaselt ei kujuta see kokkulepe endast ELTL artikli 101 rikkumist, tagasi lükata, ilma et oleks vaja võtta seisukoht selle vastuvõetavuse küsimuses.

b) Biogarani kokkuleppes seisneva ajendava eelise olemasolu

126 Biogaran väidab, et Biogarani kokkulepe ei ole täiendav stiimul ajendada Niche'i sõlmima kompromissikokkulepet, vaid turutingimustel sõlmitud autonoomne kaubanduskokkulepe.

127 Selles suhtes nähtub määruse nr 1/2003 artiklist 2 ja väljakujunenud kohtupraktikast, et konkurentsiõiguse valdkonnas on juhul, kui vaidlus toimub rikkumise toimepanemise asetleidmise üle, komisjon kohustatud tõendama tuvastatud rikkumisi ja esitama just neid tõendeid, mis õiguslikult piisavalt tõendavad rikkumise koosseisu tunnuste esinemist (17. detsembri 1998. aasta kohtuotsus Baustahlgewebe *vs.* komisjon, C-185/95 P, EU:C:1998:608, punkt 58, ja 8. juuli 1999. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Anic Partecipazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356, punkt 86; vt ka 12. aprilli 2013. aasta kohtuotsus CISAC *vs.* komisjon, T-442/08, EU:T:2013:188, punkt 91 ja seal viidatud kohtupraktika).

128 Selles kontekstis tuleb kohtu kahtlust tõlgendada selle ettevõtja kasuks, kes on rikkumise tuvastanud otsuse adressaat. Seega ei saa kohus järeldada, et komisjon on tõendanud rikkumise toimepanemist õiguslikult piisavalt, kui tal on selles küsimuses veel kahtlusi, eriti hagi puhul, milles nõutakse trahvi määrava otsuse tühistamist (vt 12. aprilli 2013. aasta kohtuotsus CISAC *vs.* komisjon, T-442/08, EU:T:2013:188, punkt 92 ja seal viidatud kohtupraktika).

129 Nimelt tuleb arvesse võtta süütuse presumptsiooni, nagu see tuleneb muu hulgas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 48. Arvestades asjasse puutuvate rikkumiste laadi ning nendega kaasneda võivate karistuste laadi ja raskust, kohaldatakse süütuse presumptsiooni põhimõtet eelkõige ettevõtjatele kohaldatavate konkurentsieeskirjade rikkumiste menetlustes, milles võidakse määrata trahv või karistusmakse (vt 12. aprilli 2013. aasta kohtuotsus CISAC *vs.* komisjon, T-442/08, EU:T:2013:188, punkt 93 ja seal viidatud kohtupraktika).

130 Lisaks tuleb arvesse võtta olulist kahju füüsilise või juriidilise isiku mainele, mis tekib asjaolu tõttu, et teda süüdistatakse konkurentsieeskirjade rikkumises (vt 12. aprilli 2013. aasta kohtuotsus CISAC *vs.* komisjon, T-442/08, EU:T:2013:188, punkt 95 ja seal viidatud kohtupraktika).

131 Seega tuleb komisjonil esitada täpsed ja üksteist toetavad tõendid, mille põhjal saab tuvastada, et rikkumine on toime pandud, ja mille põhjal tekib kindel veendumus, et süükspandud rikkumised kujutavad endast konkurentsipiiranguid ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses (vt 12. aprilli 2013. aasta kohtuotsus CISAC *vs.* komisjon, T-442/08, EU:T:2013:188, punkt 96 ja seal viidatud kohtupraktika).

132 Tuleb rõhutada, et komisjoni iga esitatud tõend ei pea rikkumise iga elemendi puhul tingimata vastama nendele kriteeriumidele. Piisab, kui tõendite kogum, millele institutsioon tugineb, vastab tervikuna hinnatult sellele nõudele (vt 12. aprilli 2013. aasta kohtuotsus CISAC *vs.* komisjon, T-442/08, EU:T:2013:188, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika).

133 Konkurentsivastase tegevuse või kokkuleppe esinemist võib seega tuletada teatud arvust kokkusattumustest ja kaudsetest tõenditest, mis oma kogumis võivad – vastupidise loogilise selgituse puudumisel – olla käsitletavad tõendina konkurentsieeskirjade rikkumise kohta (7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 57).

134 Näiteks kuigi tegevuse paralleelsust ei saa iseenesest lugeda tõendiks kooskõlastuse kohta, võib see siiski olla kindel kaudne tõend, kui selle tulemusel tekivad konkurentsitingimused, mis ei vasta turu tavapärastele tingimustele (14. juuli 1972. aasta kohtuotsus Farbenfabriken Bayer *vs.* komisjon, 51/69, EU:C:1972:72, punkt 25).

135 Samuti võib vaidlustatud otsuse põhjenduses 1190 komisjoni kasutatud väljendi kohaselt kõrvalkokkuleppe olemasolu patendivaidluse lahendamise kokkuleppe puhul olla kindel kaudne tõend stiimuli kohta ja järelikult eesmärgil põhineva konkurentsipiirangu kohta.

136 Sellega seoses tuleb märkida, et komisjon pidas Biogarani kokkulepet „kõrvalkokkuleppeks“ vaidlustatud otsuse põhjenduses 1190 komisjoni kasutatud väljendi kohaselt. Otsuse põhjendustes 1349 ja 1351 leidis komisjon nimelt, et Biogarani kokkuleppe kaudu, mis tema hinnangul oli seotud kompromissikokkuleppega, andis Servier Niche'ile täiendava stiimuli, et ajendada teda kompromissikokkulepet sõlmima, ning et sellise stiimuli olemasolu tulenes teatud asjaoludest, mis viitasid sellele, et Biogarani kokkulepet ei sõlmitud reaalturuväärtusele vastavates kaubandustingimustes.

137 Olgu täpsustatud, et kõrvalkokkulepe on tavaline kaubanduskokkulepe, mis on „seotud“ vaidluse lahendamise kokkuleppega, mis sisaldab tingimusi, mis on iseenesest piiravad. Selline seos esineb muu hulgas siis, kui kaks kokkulepet on sõlmitud samal päeval, kui need on õiguslikult seotud, sest ühe kokkuleppe siduvus sõltub teise kokkuleppe sõlmimisest, või kui nende sõlmimise konteksti arvestades on komisjon suuteline tõendama, et need on lahutamatult seotud. Olgu lisatud, et mida suurem on kokkulepete sõlmimise ajaline lähedus, seda lihtsam on komisjonil lahutamatut seost tõendada. Asjaolu, et kompromissikokkulepe ja kõrvalkokkulepe sõlmiti samal päeval või et nende vahel on lepinguline seos, on eriti selge märk, et need kokkulepped kuuluvad samasse lepingulise raamistikku. Nimelt, kui neid kokkuleppeid ei oleks sõlmitud samal päeval (ja kui nende vahel ei oleks lepingulist seost), annaks üks läbirääkimiste pool teisele kõik, mida ta soovib, ilma igasuguse kindluseta küsimuses, kas ta saab lõpuks oodatud vastutasu. See ajaline või õiguslik seos nende kahe kokkuleppe vahel on samuti märk, et nende üle peeti ühisläbirääkimisi.

138 Ent kõrvalkokkulepe on tavapärane kaubanduskokkulepe, mis võis eksisteerida autonoomselt ilma vaidluse lahendamiseta kompromissikokkuleppega. Vastupidi, kompromissikokkuleppe sõlmimine ei nõua samal ajal kaubanduskokkuleppe sõlmimist. Nende kahe kokkuleppe sidumine ei ole seega vajalik. Lisaks ei saa seda põhjendada vaidluse lahendamise kokkuleppega, kuna kõrvalkokkuleppe eesmärk ei ole mitte sellisele kompromissile jõudmine, vaid teha kaubandustehing.

139 Lisaks eeldab kõrvalkokkulepe poolte vahel väärtuse üleandmist, mis on rahaline või mitte. See võib eeldada muu hulgas väärtuse üleandmist patendiomanikult või tütarettevõtjalt, millega ta moodustab sama majandusüksuse, geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule. Seega esineb oht, et kaubanduskokkuleppe sidumisel kompromissikokkuleppega, mis sisaldab turustamiskeeldu ja vaidlustamiskeeldu, mis iseenesest on konkurentsi piiravad, on tegelikkuses eesmärk ajendada

kaubandustehingu katte all, mis võtab olenevalt olukorrast keerulise lepingulise skeemi vormi, geneerilisi ravimeid tootvat äriühingut allutama end kõrvalkokkuleppes ette nähtud väärtuse üleandmise abil nendele tingimustele.

140 Järelikult on asjaolu, et kaubanduskokkulepe, mille ese ei ole tavaliselt vaidluse lahendamise kokkulepe ja mille kaudu toimub väärtuse ülekandmine originaalravimit tootvalt äriühingult või tütarettevõtjalt, millega see äriühing moodustab sama majandusüksuse, geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule, on eespool punktis 137 esitatud asjaoludel seotud vaidluse lahendamise kokkuleppega, mis sisaldab konkurentsi piiravaid tingimusi, selge märk vastupidise makse olemasolust.

141 Siiski ei ole eelmises punktis mainitud selge märk piisav ja komisjon peab seega seda toetama, esitades muid ühtelangevaid tõendeid, mis võimaldavad vastupidise makse olemasolu tõendada. Selline makse vastab kõrvalkokkulepete spetsiifilises kontekstis originaalravimit tootva äriühingu tehtud makse sellele osale, mis ületab vahetatud kauba „tavapärase“ väärtuse (või olenevalt olukorrast vahetatud kauba „tavapärase“ väärtuse osale, mis ületab geneerilisi ravimeid tootva äriühingu tehtud makse).

142 Käesolevas vaidluses märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 1351 mitmele kaudsele tõendile tuginedes tuvastamaks, et Biogarani kokkulepet kasutati täiendava stiimulina Niche'i kasuks, et seda kokkulepet „ei sõlmitud „reaalturuväärtusele vastavates kaubandustingimustes“ ning et see „ei olnud tavapärane äritava“.

143 Sellega seoses tuleb märkida, et mõiste „tavapärased konkurentsitingimused“, millega on sarnane mõiste „reaalturuväärtusele vastavad kaubandustingimused“, kuigi seda keelatud kokkulepete valdkonnas ei kasutata, ei ole konkurentsiõigusele võõras, kuna seda kasutatakse – tõsi küll riigiabi konkreetses valdkonnas –, et kindlaks teha, kas riik on tegutsenud erainvestorina (2. septembri 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, punkt 68), see tähendab ettevõtjatele antud eelis on tavapärane tasu riigi poolt saadud vastutasu eest. See mõiste võib seega analoogia alusel olla asjakohane võrdlusparameeter, kui tuleb kindlaks teha, kas kaubandustehingu sõlminud kaks ettevõtjat tegid seda vahetatud kauba majandusliku väärtusega piirnevate kaalutluste alusel, näiteks kasumlikkuse perspektiiv, ja seega tavapärastel turutingimustel.

144 Kui komisjon on esitanud kaudseid tõendeid või tõendeid, mis võimaldavad tal asuda seisukohale, et kõrvalkokkulepet ei ole sõlmitud tavapärastel turutingimustel, võivad kokkuleppe pooled esitada asjaoludest oma versiooni, põhjendades oma kinnitusi tõenditega, mis neil on võimalik esitada ja mis võivaldavad leida, et kaubanduskokkulepe, mis on küll seotud kompromissikokkuleppega, on õigustatud muude põhjustega peale konkurendi väljatõrjumise vastupidise makse abil. Kokkuleppe pooled võivad seega väita, et kõrvalkokkulepe sõlmiti turutingimustel, tuues esile sobivad asjaolud, mis puudutavad näiteks tööstus- ja kaubandustavasid või juhtumi eripäraseid asjaolusid.

145 Arvestades kõiki tõendeid, mis tal on, ning olenevalt olukorrast selgituse puudumist või kokkulepe poolte esitatud usutava selgituse puudumist, võib komisjon igakülgse hindamise tulemusel põhjendatult leida, et kõrvalkokkulepet ei sõlmitud tavapärastel turutingimustel, see tähendab et originaalravimit tootva äriühingu tehtud makse ületab vahetatud kauba väärtuse (või et geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule loovutatud kauba väärtus ületab tema tehtud makset). Komisjon võib seega järeldada, et esineb vastupidine makse.

146 Ent kui vastupidise makse eesmärk ei ole hüvitada kompromissikokkuleppega lahutamatult seotud kulusid, on sel juhul tegemist ajendava eelisega (vt eespool punkt 116). Nii on see makse puhul, mis tuleneb kõrvalkokkuleppest, mille eesmärk ei ole vaidlust lahendada, vaid teha kaubandustehing (vt eespool punkt 138).

147 Kokkuleppe pooled võivad siiski veel tugineda asjaomase eelise tähtsusetusele, mille suurus ei ole piisav, et seda pidada märkimisväärseks stiimuliks, et aktsepteerida kompromissikokkuleppes ette nähtud konkurentsi piiravaid tingimusi.

148 Nüüd tuleb kohaldada käesoleva vaidluse eriomastele asjaoludele eelmistes punktides esitatud põhimõtteid.

149 Käesolevas asjas ei ole vaidlust selles, et Biogaran maksis Niche'ile 2,5 miljonit naela. See makse tulenes Biogarani kokkuleppest, mille kohaselt kohustus Niche Biogaranile üle andma tootetoimikud ning müügiloa toodete kohta, mis ei olnud perindopriiliga seotud.

150 Kuigi formaalselt on Biogarani kokkulepe ja kompromissikokkulepe Servier' ja Niche'i vahel eraldiseisvad juriidilised aktid, millele on kohaldatavad erinevad seadused ja mille kohtualluvus on erinev, tõendavad mitu asjaolu nende kahe kokkuleppe vahelise seose olemasolu.

151 Komisjon märkis õigesti vaidlustatud otsuse põhjenduses 1351, et kokkulepete kronoloogia oli üks asjaolu, mis võimaldab tuvastada nende vahel sellise seose olemasolu. Nimelt on need sõlmitud samal päeval. Lisaks olid mõlema kokkuleppega ette nähtud maksekuupäevad samad, see tähendab hiljemalt 14. veebruar 2005 ja 5. oktoober 2005, ainult Biogarani kokkuleppega ette nähtud ravimitarnetega seotud maksed olid hilisemad.

152 Komisjon märkis samuti õigesti, et Biogarani kokkuleppe läbirääkimised toimusid samal ajal kui kompromissikokkuleppe läbirääkimised, tuginedes eelkõige Niche'i 15. juuni 2011. aasta avaldusele. Kuigi Niche nüansseeris seda avaldust hiljem haldusmenetluse lõpus, esitades mitu dokumenti, mis annavad tunnistust litsentsi käsitlevatest aruteludest pea kaks aastat enne kompromissikokkulepet käsitlevate arutelude algust, ei ole Niche'i sellel seisukohal ajal, mil see äriühing oli teadlik tema vastu esitatud vastuväidetest, sama tõenduslik jõud nagu tema varasematel avaldustel.

153 Edasi, kuigi komisjon ei eitanud asjaolu, et Biogaran ja Niche olid ühenduses toote A teemal juba enne seda, kui Servier' ja Niche'i vaheline vaidlus alguse sai, ei võimalda ükski toimiku element toetada hageja kinnitust, mille kohaselt oli selle vaidluse tulemus Niche'i ja Biogarani vaheliste läbirääkimiste halvamine. Sellega seoses näitab 4. veebruari 2005. aasta e-kiri, et sel kuupäeval olid Biogarani kokkuleppe sõlmimise läbirääkimised jõudnud väga kaugele, samas kui Niche'i ja Servier' vaheline kohtuvaidlus oli endiselt käimas ning see lahendati alles 8. veebruaril 2005. Samaaegsed läbirääkimised on tugev tõend nende kahe kokkuleppe vahelise seose olemasolu kohta.

154 Lisaks, kuigi nendele kahele kokkuleppele ei kirjutanud alla samad isikud ning Biogarani kokkulepe on alla kirjutatud Pariisis ja Servier' ja Niche'i vahel sõlmitud kompromissikokkulepe Londonis, olid nende läbirääkijad osaliselt samad. Esiteks osales mõlema kokkuleppe läbirääkimistel Niche'i üks direktor M.. Teiseks nähtub 4. veebruari 2005. aasta e-kirjast, mille Biogarani advokaat saatis Niche'i direktorile, et isik, kes Biogarani nimel Niche'iga kokkuleppe üle läbirääkimisi pidas, oli ka sellele märgukirjale alla kirjutanud isik, mille Servier saatis Matrixile 7. veebruaril 2005, mis on Servier' ja Matrixi vahelise kompromissikokkuleppe sõlmimisele eelnenud päev. Nagu märgib komisjon, on tõenäoline, et see isik oli teadlik kompromissikokkuleppest Niche'iga, arvestades seoseid Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe ja Matrixi kokkuleppe vahel. Sama e-kiri saadeti koopiana Servier' kontserni õigusdirektorile, kuigi see puudutas Biogarani lepingut.

155 Viimaks, komisjon väidab õigesti, et asjaolu, et Biogarani maksed, mis on seotud ravimitega varustamisega, mitte tootetoimikute üleandmisega, mis oli Biogarani kokkuleppe eesmärk, on hilisemad, kinnitab kokkulepete vahelise seose olemasolu. Nimelt moodustab litsentsilepingu põhiolemuse toimikute üleandmine, mitte toodete tarnimine Niche'i poolt. Seega kinnitab nende kahe kokkuleppe vahelist seost tootetoimikute eest 2,5 miljoni naela tasumise ja kompromissikokkuleppes ette nähtud 11,8 miljoni naela tasumise samaaegsus.

156 Eeltoodud mõttekäigust (eespool punktid 150–155) tuleneb, et Biogarani kokkulepe on kõrvalkokkulepe, mis on seotud kompromissikokkuleppega. Asjaolu, et see kokkulepe, millega kanti Niche'ile üle väärtus, on seotud Servier' ja Niche'i vahelise vaidluse lahendamise kokkuleppega, samas kui see kõrvalkokkulepe on tavapärane kaubanduskokkulepe, mille ese ei ole vaidluse lahendamise

kokkulepe, on selge märk, et väärtuse ülekandmine ei ole ainult vastutasu kõrvalkokkuleppe raames vahetatud kauba eest, vaid tähendab ka vastupidise makse tegemist (selle väljendi tähenduses kõrvalkokkulepete valdkonnas).

157 Lisaks tugines komisjon mitmele üksteist toetavale kaudsele tõendile, mis kinnitavad järeldust vastupidise makse olemasolu kohta.

158 Kõigepealt, komisjon, selleks et väita, et Biogarani saadud vastutasu ei saanud hinnata 2,5 miljonile naelale, märkis õigesti, et see summa oli palju suurem summast, mille Biogaran maksis ühele teisele geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule A., et omandada mitu toimikut, mis puudutasid toodet A eri annustes tablettide vormis. Nimelt maksis Biogaran äriühingule A. kokku 330 000 eurot kahe kokkuleppe alusel, mis puudutasid toodet A, see tähendab 2,5 miljonist naelast palju väiksema summa, isegi kui see hõlmas ka toodet B ja toodet C.

159 Edasi, komisjon täpsustas samuti põhjendatult, et see, et erinevalt äriühinguga A. sõlmitud kokkuleppest ei sisaldanud Biogarani kokkulepe tingimust, mis võimaldaks Biogaranil nõuda Niche'ile makstud summade tagastamist juhul, kui müügilubasid ei saada, oli märk, et kokkuleppe eesmärk ei olnud ajendada Biogarani taotlema neid müügilubasid ning sellel ei olnud seega tavapärase kaubanduslepingu laadi.

160 Viimaks, komisjon võis tulemuslikult märkida, et Niche märkis mitmel korral haldusmenetluse käigus, et Servier pakkus talle Biogarani kokkulepet, et anda talle kogu hüvitis, milles lepiti kokku Servier'ga üldise kompromissikokkuleppe sõlmimise eest. Samuti nähtub Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe projektist, mis on lisatud kostja vastusele ja mis sisaldab tasumisele kuuluvate maksete nimekirja, et Niche'ile kavandati maksta 2,5 miljonit naela seoses ramipriiliga, mis on üks Biogarani kokkuleppega hõlmatud toode. Nagu komisjon õigesti märgib, nähtub veel juba mainitud 4. veebruari 2005. aasta e-kirjast (vt eelkõige eespool punkt 154), et Biogarani kokkuleppe pooled leppisid kokku 2,5 miljoni naela maksmises juba enne, kui lepingupooled pidasid läbirääkimisi ja määrasid kindlaks sellise summa vastutasuks Biogaranile. Pealegi toonitas Niche ise haldusmenetluses, enne kui ta selle avalduse tagasi võttis, et Biogarani kokkulepe ei olnud tavapärane kaubandustava ja et makse suurus oli kompromissikokkuleppe element (vaidlustatud otsuse põhjendus 562).

161 Ent hageja ei esita ühtegi konkreetset tõendit, mis näitaks, et 2,5 miljoni naela eest Niche'i tootetoimikute omandamist võis mõistlikult pidada tavapärastel turutingimustel tehtud tulusaks investeeringuks (vt eespool punktis 143 viidatud analoogia jätkuks mõistega „turumajanduse tingimustes tegutsev erainvestor" 12. detsembri 2000. aasta kohtuotsuse Alitalia *vs.* komisjon, T-296/97, EU:T:2000:289, punkt 84, milles on märgitud, et turumajanduse tingimustes tegutseva erainvestori tegevus lähtub kasumlikkuse väljavaadetest) või vähemalt mis võivad nende tootetoimikute omandajale tagada sissetulekud, mis võivad nende suure omandamise hinna hüvitada.

162 Lisaks ei võimalda ükski toimiku element selgitada, kuidas võisid Niche'i toimikud tagada nende omandajale tulu, mis võiks sellise omandamise kulu hüvitada. Sellega seoses tuleb toonitada, et kogukäive, mida Biogaran kokkuleppe alusel sai, jäi üksnes 100 000 ja 200 000 euro vahele.

163 Veel tuleb märkida, et ühestki toimikumaterjalist ei nähtu, et enne Biogarani kokkuleppe sõlmimist nõudis hageja Niche'ilt, et viimane annaks talle üle kõik andmed, mis on vajalikud tagamiseks, et tootetoimikute eest küsitav hind ei olnud prognoositava kasumlikkuse seisukohast ülehinnatud.

164 Eeltoodust tuleneb, arvestades kõiki Üldkohtus arutatud asjaolusid, et komisjon tõendas piisavalt vastupidise makse olemasolu, mis ei olnud asjaomase vaidluse lahendamise kokkuleppega lahutamatult seotud (vt eespool punkt 146). Seega järeldas ta põhjendatult, et Niche'ile Biogarani kokkuleppe raames 2,5 miljoni naela maksmine kujutas endast täiendavat ajendavat eelist, mitte tavapärastes turutingimustes tehtud tehingut.

165 Viimaseks, arvestades eelnevates punktides esitatud kaalutlusi, tuleb märkida, et asjaomase eelise tähtsusetu laad, mille summa on ebapiisav, et seda pidada märkimisväärseks stiimuliks, et aktsepteerida kompromissikokkuleppes ette nähtud konkurentsi piiravaid tingimusi (vt eespool punkt 147), ei ole tõendatud.

166 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hageja muud argumendid.

167 Esiteks, vastuses asjaolude ülevaatele väitis Biogaran, et „see, et [tema] makstud […] summasid juhul, kui müügilubasid ei saada, tagasi ei makstud, oli Niche'i poolt taotluslik ja selle eesmärk oli see, [et Biogaran teeks] nende müügilubade saamiseks vajaliku, et tekitada Niche'ile kasu toovat käivet".

168 Selle argumendiga, mida Biogaran on oma hagis korranud, ei saa aga nõustuda. Nimelt ei loo selle kokkuleppe struktuur tagatist, et Biogaran taotleb müügilubasid ja hangib Niche'ilt, kuna makse tuli Niche'ile teha enne, kui oli teada, kas Biogaran müügiload saab. Komisjon rõhutab õigesti, et Biogarani lepingujärgsed kohustused ei hõlmanud kohustust taotleda müügilubasid üle antud toimikute alusel (Biogarani kokkuleppe artiklid 2.2 ja 3). Lisaks, isegi kui Biogaran ei saanud müügiluba 18 kuu jooksul alates kokkuleppe jõustumisest, tuli see automaatselt üles öelda, ilma et kummalgi poolel oli õigus hüvitamisele. Pealegi ei olnud Biogaranil mingit ainuõiguslikkuse kohustust, kuna ta võis müügilubasid taotleda muude toimikute alusel kui need, mis pärinesid Niche'ilt.

169 Kuigi Biogaran mainis oma vastuses asjaolude ülevaadetele muid kokkuleppeid, mille ta on sõlminud ja mis ei sisaldanud tagasimaksmise tingimust, sisaldasid need kokkulepped maksete tegemist osades ja maksed olid märkimisväärselt väiksemad ühekordsest 2,5 miljoni naela suurusest maksest, mis on kõne all käesolevas asjas.

170 Teiseks, hageja väidab, et Biogarani kokkuleppe eesmärk oli tagada talle toote A teine tarneallikas.

171 Selle argumendiga ei saa nõustuda.

172 Nimelt oli hageja toote A tarnekokkuleppe äriühinguga A. sõlminud juba 2004. aasta detsembris enne kõnealust kokkulepet. Samuti, auditi tulemusel, mis tehti 2005. aasta märtsis seoses Niche'i tootetoimikuga 10 mg tablettide vormis toote A kohta, mille vorm ja annus ei olnud hõlmatud äriühinguga A. sõlmitud kokkuleppega, tõdes Biogaran, et toimik oli analüütilises osas väga nõrk. Seega väidab komisjon õigesti, et neid asjaolusid arvestades on üllatav, et Biogaran nõustus selle toimiku eest maksma märkimisväärselt suurema summa kui äriühingu A. toimiku eest. Kuigi Biogaran täpsustab, et toode A tekitas talle rohkem kui 79 miljoni euro suuruse käibe alates 2007. aastast, nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 569, millele Biogaran vastu ei vaidle, et kogukäive, mida Biogaran sai Biogarani kokkuleppega, on alla 200 000 euro.

173 Kolmandaks, mis puudutab toote B toimikut, siis Biogaran ei vaidle vastu, et ta ise ja Bioglan (nüüd Niche) sõlmisid 2001. aastal kaubanduskokkuleppe toote B 5 ja 10 mg molekuli kohta, mis erinevalt Biogarani kokkuleppest nägi juhuks, kui müügilube ei saada, ette tagastatava makse. Tuleb märkida, et asjaolu, et Biogarani kokkulepe ei näinud ette sellist tagasimakse tagamist, nagu oli ette nähtud varasemas kokkuleppes, mis oli sõlmitud Bioglani ja Biogarani vahel, kinnitab, et toote B toimiku üleandmine ei vasta tavalistes turutingimustes tehtud tehingule.

174 Neljandaks, mis puudutab toote C toimikut, siis Biogaran tunnistab, et Niche'i tootetoimikut ei kasutatud ja et Biogaran jätkas ärisuhteid Dispharigaga. Samuti anti see toimik üle alles 2007. aasta jaanuaris, kuigi Biogarani kokkulepe oli juba üles öeldud, kuna müügilube ei saadud, ja pärast seda, kui Niche oli juba saanud kogumakse, mis ei olnud tagastatav. Komisjon väidab põhjendatult, et ei ole usutav, et Biogaran maksis nii suure summa, kuigi tal oli juba tarneleping mitu aastat Dispharigaga, ja et ainuüksi see, et Dispharigaga sõlmitud kokkuleppe pikendamine oli ebakindel, ei põhjenda sellist tehingut.

175 Lisaks, isegi kui eeldada, et Biogaran taotles Niche'i tootetoimikuid omandades ka legitiimseid eesmärke, tuleb meenutada, et ainuüksi asjaolu, et kokkuleppega taotletakse ka õiguspäraseid eesmärke, et takista kvalifitseerimist eesmärgil põhinevaks konkurentsipiiranguks (vt selle kohta 8. novembri 1983. aasta kohtuotsus IAZ International Belgium jt *vs.* komisjon, 96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82 ja 110/82, EU:C:1983:310, punkt 25; 6. aprilli 2006. aasta kohtuotsus General Motors *vs.* komisjon, C-551/03 P, EU:C:2006:229, punkt 64, ning 20. novembri 2008. aasta kohtuotsus Beef Industry Development Society ja Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, punkt 21).

176 Viimaks, hageja väidab, et komisjon ei tõendanud Biogarani konkurentsivastaseid kavatsusi.

177 Sellega seoses nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 577, millele Biogaran tõsiseltvõetavalt vastu ei vaidle, et maksed, mis olid ette nähtud kompromissikokkulepetes, mille Servier sõlmis Niche'i ja Matrixiga, räägiti läbi ja jaotati võrdselt Niche'i ja Matrixi vahel, kuigi Matrix soovis saada Niche'ist rohkem. Komisjon väidab põhjendatult, et Biogarani kokkulepe võimaldas näiliselt tavapärase tehingu katte all suurendada makset, mille Servier' kontsern tegi Niche'ile, hoides Matrixi eemal. Niche pealegi kinnitas, et 2,5 miljoni naela suurune summa oli osa Niche'i ja Servier' vahel läbi räägitud 15,7 miljoni naela suurusest „*total overall compensation*'ist" (vaidlustatud otsuse põhjendus 560). Kuigi komisjon ei esita täiendavaid tõendeid põhjuste kohta, mille tõttu otsustas Servier kasutada Niche'i ajendamiseks Biogarani, moodustavad tema kogutud asjaolud tõendavate kaudsete tõendite kogumi lahutamatu seose kohta 2,5 miljoni naela suuruse makse ja peamise makse vahel, mille Servier tegi Niche'ile kompromissikokkuleppe raames.

178 Igal juhul tuleb märkida, et kindlakstegemisel, kas ettevõtjatevaheline kokkulepe kujutab endast piirangut, ei ole poolte tahe oluline asjaolu (19. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Dole Food ja Dole Fresh Fruit Europe *vs.* komisjon, C-286/13 P, EU:C:2015:184, punkt 118).

179 Eeltoodust nähtub, et komisjon võis põhjendatult järeldada, et Biogarani kokkuleppe alusel Niche'ile tehtud 2,5 miljoni naela suurune makse oli täiendav ajendav eelis.

180 Olgu lisatud, et lisastiimul on piisavalt otsustav, kuna see määras kindlaks Niche'i otsuse mitte siseneda perindopriili turule. Nimelt märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 577, ilma et sellele oleks tõsiseltvõetavalt vastu vaieldud, et nende kompromissikokkulepete esemeks olevad summad, mille Servier sõlmis vastavalt Niche'i ja Matrixiga, jaotati alguses võrdselt, kuid makse, mille Biogaran tegi Niche'ile, võimaldas lõppkokkuvõttes suurendada makset, mille Servier' kontsern tegi sellele äriühingule, ilma et Matrix oleks sellest teadlik. Lisaks kinnitas Niche ise, et lisamakse oli osa „*total overall compensation*'ist", mille ta oli Servier'ga läbi rääkinud. Neid asjaolusid arvestades tuleb järeldada, et ilma Biogarani kokkuleppeta ei oleks Niche tõenäoliselt kompromissikokkulepet sõlminud. Järelikult võimaldas konkurentsipiirangu materialiseerumist Servier' ja tema tütarettevõtja kombineeritud tegevus.

181 See tõdemus üksi võimaldab järeldada eesmärgil põhineva konkurentsipiirangu olemasolu, milles Biogaran otseselt osales. Seda järeldust ei mõjuta asjaolu, isegi kui see on tõene, et asjaolude toimumise ajal ei olnud Biogaran Niche'i konkurent. Nagu Euroopa Kohus on leidnud, võib äriühing osaleda keelatud kokkuleppes, olemata tingimata tegev turul, mida konkurentsipiirang mõjutab (vt selle kohta 22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus AC-Treuhand *vs.* komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 34).

182 Hageja argumendile, et Biogarani kokkulepe ei sisaldanud konkurentsikeelu tingimust, ei saa eelnevaid asjaolusid arvestades tugineda. Nimelt ei võta see tõdemus kokkuleppelt selle tõelist piiravat laadi, kuna selle kokkuleppe põhjus on olla selliseid tingimusi sisaldava kompromissikokkuleppe täiendus.

183 Viimaks, asjaolu, et komisjon ei võtnud Niche'ile määratud trahvi arvutamisel arvesse 2,5 miljoni naela suurust makset, ei tõenda, et Biogarani kokkulepe ei kujutanud endast täiendava väärtuse ülekandmist, mis oli ette nähtud selleks, et ajendada Niche'i kompromissikokkulepet sõlmima. Nimelt täpsustas

komisjon Üldkohtu küsimusele vastates, et selle summa arvessevõtmine ei olnud vajalik, et tagada Niche'ile määratud trahvi hoiatav mõju, arvestades eelkõige Niche'i väikest suurust ja tema olukorda. Isegi kui eeldada, et selle summa arvesse võtmata jätmine Niche'i trahvi arvutamisel on pelgalt komisjoni unustus, ei mõjuta see igal juhul otsuses põhjendatult tehtud järeldust, et Biogarani kokkulepe kinnitas kompromissikokkuleppest tulenevat konkurentsipiirangut.

184 Kõigest eeltoodust nähtub, et käesolev väide tuleb tagasi lükata.

B. Väide, et rikutud on õigusnorme, kuna vaidlustatud otsuses ei ole tõendatud Biogarani osalemine konkurentsieeskirjade mis tahes rikkumises

1. Poolte argumendid

a) Biogarani kokkuleppe rikkuv laad

185 Hageja väidab, et Biogarani kokkulepe ei sisaldanud iseenesest ühtegi rikkumist, nagu ka komisjon möönis. Nimelt ei kritiseeritud selle kokkuleppe tingimusi vaidlustatud otsuses, milles oli sellele pealegi pühendatud vaid 6 lehekülge. Seega määrati Biogaranile karistus kokkuleppe eest, mis ei sisaldanud mingit konkurentsipiirangut, mistõttu ei saanud ELTL artikli 101 alusel karistada üksnes seda, et Biogaran sellele alla kirjutas. Biogarani vastutus on rangelt seotud selle kompromissikokkuleppe väidetava õigusvastasusega, millele ta ei ole alla kirjutanud, kuigi vaidlustatud otsuse põhjenduses 1351 on mööndud, et „kompromissikokkulepe ja Biogarani kokkulepe on eraldiseisvad aktid".

186 Tuginedes kohtujuristi Wahli ettepanekule kohtuasjas AC-Treuhand *vs.* komisjon (C-194/14 P, EU:C:2015:350), väidab hageja, et selleks, et asjaomane ettevõtja oleks sellise keelatud kokkuleppe osaline, mille eesmärk või tagajärg on konkurentsi piirav, peab ettevõtjal olema võimalik avaldada keelatud kokkuleppe teistele osalistele konkurentsisurvet, mis käesolevas asjas ei ole nii, kuna asjaolude toimumise ajal ei olnud Biogaran Niche'i konkurent.

187 Komisjon leiab, et Biogarani kokkulepet ei saa analüüsida sõltumatult kompromissikokkuleppest, millest ta on lahutamatu. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 1351 ja 3011 ta juba tõendas, et see kokkulepe oli aluseks, et kanda Niche'ile üle täiendav 2,5 miljoni naela suurune summa vastutasuks kohustustele, mille Niche võttis Servier' ja Niche'i vahelises kompromissikokkuleppes.

188 See Biogarani kokkuleppes sisalduv makse kujutab endast Biogarani otsest osalemist keelatud kokkuleppes, isegi kui selle kokkuleppe tingimused ei ole küsimuse all. Komisjon lisab, et see summa on täiendav stiimul, mida pakuti Niche'ile, et veenda teda kompromissikokkuleppega ühinema. Asjaolu, et see summa maksti litsentsilepingu raames, ei võta sellelt kompromissikokkuleppe raames makstud 11,8 miljoni naela suuruselt makselt täiendavat laadi. Samuti ei võta makselt selle otsese stiimuli laadi asjaolu, et Biogarani kokkulepe puudutab kompromissikokkuleppe esemeks olevatest molekulidest erinevaid molekule ja et sellel võis olla teatav operatiivne asjakohasus, mida ei ole kunagi tõendatud.

b) Emaettevõtja toime pandud tegude eest vastutuse omistamine tütarettevõtjale

189 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses omistatakse talle vastutus väidetava rikkumise eest, mis on seotud sellega, et tema emaettevõtja sõlmis kokkuleppe, mille pool ta ei ole ja mille sisust ta ei olnud teadlik. Selline lähenemine on vastuolus isikliku vastutuse põhimõttega, mida kohtupraktika kohaselt

tuleb tõlgendada kitsalt. Nimelt, arvestades tema eraldiseisvat õigusvõimet, väidab hageja, et teda ei saa pidada vastutavaks väidetavalt Servier' toime pandud rikkumise eest, kui ei tõendata, et ta oli väidetava keelatud kokkuleppe kaastäideviija või sellest kasu saaja.

190 Hageja rõhutab, et ta märkis vastuses vastuväiteteatisele, et ta tegutses turul sõltumatult, originaalravimi laborina tegutsevast Servier'st eraldiseisvate juhtide, ruumide, kaubamärkide, tegevuse ja vara kaudu, samas kui Biogaran on vastupidi geneeriliste ravimite tootja. Ta rõhutab, et kuna ta ei ole Niche'i või Servier' emaettevõtja ega aktsionär, ei olnud tal seega mingit õigust või vahendit kontrollida ELTL artikliga 101 väidetavalt vastuolus oleva kompromissikokkuleppe poolte kaubanduspoliitikat või -strateegiat.

191 Hageja heidab sellega seoses komisjonile ette, et ta kehtestas võrdsuse põhimõtet rikkudes eelduse, et tütarettevõtja on vastutav emaettevõtja tegude eest, rikkudes seeläbi Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõikes 2 ja põhiõiguste harta artiklis 48 tagatud karistuse isiklikkuse põhimõtet.

192 Komisjon väidab vastu, et ta ei kavatsenud vaidlustatud otsuses omistada tütarettevõtjale vastutust emaettevõtja tegude eest. Ta väidab, et Biogarani peetakse vastutavaks tema otsese osalemise eest Servier' toime pandud rikkumises. Just koos tegutsemine, mis toimus Servier' (kompromissikokkuleppe allkirjastamine) ja tema tütarettevõtja (litsentsilepingu allkirjastamine) vahel, võimaldas blokeerida Niche'i geneeriliste toodete turule sisenemise Servier' kontserni kui terviku kasuks.

193 Komisjon rõhutab, et ta ei ole väitnud, et Biogaran vastutas kontrolli või järelevalve puudumise tõttu. Ta tuvastas Biogarani vastutuse tema otsese osalemise tõttu rikkumises ja võttis arvesse tema kuulumise Servier' kontserni, et tuvastada tema emaettevõtja solidaarvastutus.

194 Komisjon väidab, et tütarettevõtja tegevuse võib süüks arvata emaettevõtjale eelkõige siis, kui tütarettevõtja – olgugi et tal on eraldi õigusvõime – ei otsusta oma tegutsemise üle turul sõltumatult, vaid rakendab peamiselt talle emaettevõtja poolt antud juhiseid. Ta lisab, et juhul kui emaettevõtjale kuulub 100% osalus konkurentsiõiguse rikkumise toime pannud tütarettevõtja kapitalis, esineb ümberlükatav eeldus, et emaettevõtja avaldab tütarettevõtja tegevusele tegelikult otsustavat mõju. Komisjoni arvates tuleb sellises kontekstis emaettevõtjat ja tütarettevõtjat pidada rikkumise eest määratud trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavaks.

195 Komisjon lisab, et kuigi Servier' ja Niche'i kompromissikokkulepe ja Biogarani kokkulepe on eraldiseisvad aktid, on need siiski lahutamatud, kuna nende mõlema eesmärk on teha samal päeval suur makse Niche'ile vastutasuks kohustustele mitte siseneda perindopriili turule (vaidlustatud otsuse põhjendused 1351 ja 3011). Mõlemad üksused taotlesid sama eesmärki, nende tegevus oli seotud ja nad käitusid ühe majandusüksusena mitte ainult turul, vaid ka rikkumise toimepanemise eesmärgil.

196 Komisjon leiab, et Biogarani kokkuleppe kontekst võimaldas tõendada, et Biogaranile ei saanud olla teadmata, et makse kuulus kompromissikokkuleppe raamesse, mille eesmärk oli kõrvaldada Niche perindopriili turult. Biogarani kokkulepe on üks osa ühe majandusüksuse ühisest plaanist ning asjaolu, et Biogarani kokkuleppesse ei ole võetud kompromissikokkuleppe turustamiskeeldu ja vaidlustamiskeeldu, ei võta Biogarani kokkuleppelt selle tõelist omadust, see tähendab täiendav stiimul, et tõrjuda Niche välja perindopriili turult.

c) Biogarani teadlikkus Servier' rikkumistest

197 Hageja toonitab, et asjaolude toimumise ajal ei olnud ta teadlik kompromissikokkuleppe sisust ega saanud seega ette näha selle tehingu konkurentsivastasust.

198 Kohtupraktikale tuginedes leiab hageja, et „ettevõtja vastutuseks ühe ja vältava rikkumise eest [on] vajalik, et ta oleks (tõendatult või eeldatavalt) teadlik rikkumise teiste osaliste rikkumistest“. Komisjon ei järginud vääralt kohtupraktikas ette nähtud tõendamise nõuet, kuna ta kinnitas vaidlustatud otsuses, et ei ole „vaja tõendada, et Biogaran oli teadlik kompromissikokkuleppe konkurentsivastasusest“.

199 Lisaks leiab hageja, et vastavalt kohtupraktikale ei ole rikkumise ja kokkuleppe vahelise objektiivse seose olemasolu piisav, et võimaldada komisjonil rikkumine Biogaranile süüks panna. Komisjon peab tõendama, et ettevõtja oli teadlik rikkumise esinemisest või et ta võis mõistlikult seda ette näha. Komisjon moonutas asjaolusid ja eiras eespool viidatud kohtupraktikat, leides, et „Biogaranil oli võimalik mõista, et Biogarani kokkulepe oli seotud kompromissikokkuleppega“.

200 Hageja lisab, kui eeldada, et komisjonil on võimalik tõendada, et kokkulepped olid seotud ja et Biogaranile ei saanud see seos olla teadmata, ei tähenda see, et hageja oli sellest teadlik või et ta võis kompromissikokkuleppe sisu mõistlikult ette näha. Sellega seoses ei ole vaidlustatud otsuses tõendatud, et Biogaran oli teadlik kompromissikokkuleppe väidetavalt konkurentsivastasest eesmärgist ja selle kokkuleppe peamistest tunnusjoontest ning seda teadlikkust ei saa eeldada.

201 Hageja rõhutab, et talle ei saanud olla teada kompromissikokkuleppe väidetavalt õigusvastane laad, kuna asjaolude toimumise ajal (2005) ei olnud varasemat juhtumit, mille kohaselt oleks selline kompromissikokkulepe olnud õigusvastane. Tuginedes Sir F. Jacobsi arvamusele, väidab hageja, et keegi ei saanud asjaolude toimumise ajal ette kujutada analüüsiskeemi, mille komisjon esitas vastuväiteteatises.

202 Hageja viitab viimaks teatavate väidete vastuvõetamatusele, millele komisjon tugines kostja vastuse esitamise staadiumis, et toetada kinnitust, mille kohaselt ei saanud Biogaranile olla teadmata Servier' „sisuline tegevus“.

203 Komisjon toonitab, et Biogaran võis mõistlikult ette näha salajase koostöö teiste osalejate kavandatud sisulist tegevust ja oli valmis selle riski võtma. Komisjon leiab nimelt, et keelatud kokkuleppe osalise teadmist või teadlikkust sellest, et ta osaleb ELTL artikli 101 rikkumises, ei saa tõlgendada samamoodi, kui tema partner väljatõrjumistehingus on tema emaettevõtja. Nimelt ei saa sellisel juhul tütarettevõtja tegutseda muus kui tema emaettevõtja määratletud raamistikus, see tähendab käesolevas asjas suuremõõtmeline geneeriliste toodete vastase strateegia elluviimine. Selles kontekstis oleks Biogaran seega pidanud mõistlikult ette nägema, et makse tegemisel turule sisenevale geneeriliste toodete tootjale ei saanud olla muud eesmärki kui selle tootja turult väljatõrjumine. Maksel ei oleks seega ühtegi muud usutavat selgitust peale soovi pakkuda Niche'ile täiendavat stiimulit, et sõlmida kompromissikokkulepe.

204 Komisjon väidab veel, et tehingu rikkuvast laadist teadmine on seda enam kindel, et Servier' juristid olid kaasatud Biogarani kokkuleppe ettevalmistamisse ja/või selle adressaadid. Lisaks laimusüüdistused, mille Sandoz AG esitas Biogarani suhtes 2008. aastal, annavad tunnistust viimase seotusest Servier' konkurentsivastase strateegiaga. Samuti see, et Biogaranil oli 2006. aastal vahendaja roll väidetavalt konkurentsivastase kompromissikokkuleppe sõlmimises Servier' ja Lupini vahel, toetab komisjoni väidet, et Biogaran oli teadlik Servier' sisulisest tegevusest.

205 Viimaks viitab komisjon Niche'i ja Matrixi vahelistele läbirääkimistele seoses summadega, mille Servier neile maksis vastutasuna kompromissikokkuleppe eest, et väita, et Biogaranile ei saanud olla teadmata eesmärk, mida taotleti kompromissikokkuleppe ja Biogarani kokkuleppega. Nimelt kinnitas Niche, et makse oli osa 15,7 miljoni naela „*total overall compensation*'ist“, mille üle Niche ja Servier läbirääkimisi pidasid.

2. Üldkohtu hinnang

206 Oluline on meenutada, millistel määravatel põhjustel jõudis komisjon vaidlustatud otsuses järeldusele, mille kohaselt esiteks oli Biogarani kokkulepe täiendav stiimul, et Niche sõlmiks kompromissikokkuleppe, mille võib kvalifitseerida eesmärgil põhinevaks konkurentsipiiranguks (vaidlustatud otsuse põhjendused 1369 ja 3011), ning teiseks võis Biogarani solidaarselt Servier'ga pidada vastutavaks selle rikkumise koguperioodi eest (vaidlustatud otsuse põhjendused 3006, 3012 ja 3145).

207 Komisjon leiab, et summa, mille Biogaran maksis Niche'ile tootetoimikute ostu eest, on täiendav stiimul, mida pakuti Niche'ile ja mis aitab kaasa Niche'i väljatõrjumisele perindopriili turult. Komisjoni sõnul muutus Niche'i kohustus mitte siseneda perindopriili turule võimalikuks stiimuliga, mis omandas ühelt poolt Servier makse vormi kompromissikokkuleppe raames Niche'iga ning teiselt poolt lisamakse vormi, mille tegi otseselt Servier' tütarettevõtja Biogaran Biogarani kokkuleppe raames.

208 Hageja vaidleb nendele hinnangutele vastu. Ta väidab, et tema emaettevõtja sõlmitud kokkuleppe vastutuse talle omistamisega rikkus komisjon isikliku vastutuse põhimõtet. Ta väidab, et Biogarani kokkulepe ei kujuta endast ELTL artikli 101 rikkumist ja et ta ei olnud teadlik oma emaettevõtja tegevusest ega tema emaettevõtja ja Niche'i vahel sõlmitud kompromissikokkuleppe rikkuvast laadist.

209 Sissejuhatuseks tuleb toonitada, et erinevalt hageja väidetust ei ole komisjon vaidlustatud otsuses Biogaranile süüks pannud tema emaettevõtjale ette heidetavaid tegusid. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 1349 leidis komisjon, et Servier andis Niche'ile täiendava stiimuli Biogarani kokkuleppega. Otsuse põhjenduses 3011 täpsustas komisjon, et kuigi ei ole vaja tõendada, et Biogaran oli teadlik kompromissikokkuleppe konkurentsivastasusest, näitavad mitu asjaolu, et Biogaranil oli võimalik mõista, et Biogarani kokkulepe oli seotud kompromissikokkuleppega ning et selle kokkuleppega osales Biogaran otseselt rikkumises. Nagu komisjon kostja vastuses märkis, ei kavatsenud ta mingilgi viisil panna Biogaranile süüks tema emaettevõtjale ette heidetud tegevust.

210 Komisjon märkis nimelt vaidlustatud otsuse põhjenduses 3007, et kokkuleppe allkirjastamise ajal kuulus Servier'le 100% osalus tema tütarettevõtja kapitalis ning ta moodustas oma tütarettevõtjaga seega ühe ettevõtja. Samuti tuvastas komisjon Biogarani solidaarvastutuse, kuna Biogarani kokkuleppe ja kompromissikokkuleppe „sõlmiti samade ettevõtjate vahel", see tähendab ühelt poolt Servier' kontsern ja teiselt poolt Niche ja UNichem (vaidlustatud otsuse põhjendus 1351 ja 1898. joonealune märkus).

211 Sellega seoses tõdeb Üldkohus, et liidu kohtud ei ole praeguseni võtnud seisukohta küsimuses, millistel tingimustel võib komisjon tuvastada tütarettevõtja solidaarvastutuse, kui – nagu käesolevas asjas – on tütarettevõtja otseselt osalenud oma emaettevõtja rikkumises.

212 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tähendab ettevõtja mõiste mis tahes majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist ja rahastamisviisist. Sellega seoses on Euroopa Kohus täpsustanud esiteks, et ettevõtja mõistet tuleb selles kontekstis mõista kui majandusüksust, ning seda isegi siis, kui õiguslikult koosneb see majandusüksus mitmest füüsilisest või juriidilisest isikust, ja teiseks, et juhul, kui selline üksus rikub konkurentsieeskirju, tuleb tal isikliku vastutuse põhimõtte alusel ka selle rikkumise eest vastutada (vt 20. jaanuari 2011. aasta kohtuotsus General Química jt *vs.* komisjon, C-90/09 P, EU:C:2011:21, punktid 34–36 ja seal viidatud kohtupraktika).

213 Juhul, kui emaettevõtja omab konkurentsieeskirju rikkunud tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis 100% osalust, esineb ümberlükatav eeldus, et emaettevõtja avaldab tütarettevõtja käitumisele otsustavat mõju (10. septembri 2009. aasta kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, C-97/08 P, EU:C:2009:536, punkt 60). Seega piisab, kui komisjon tõendab, et emaettevõtja omab tütarettevõtja kogu aktsia- või

osakapitali, et eeldada, et emaettevõtja avaldab otsustavat mõju tütarettevõtja kaubanduspoliitikale (29. märtsi 2011. aasta kohtuotsus ArcelorMittal Luxembourg *vs.* komisjon ning komisjon *vs.* ArcelorMittal Luxembourg jt, C-201/09 P ja C-216/09 P, EU:C:2011:190, punkt 98).

214 Käesoleval juhul on see nii. Biogarani kokkuleppe sõlmimise ajal oli Biogaran Servier' 100% tütarettevõtja ning sellest järeldusest tulenevat eeldust ei lükatud ümber (vt selle kohta 10. septembri 2009. aasta kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, C-97/08 P, EU:C:2009:536, punktid 60–65). Nimelt tuleb rõhutada, et Biogaran ei tõendanud, et ta määratles oma kaubanduspoliitika Servier'st sõltumatult. Eespool viidatud tõendid nende kahe kokkuleppe lahutamatu seose kohta kinnitavad Servier' otsustavat mõju Biogarani tegevusele ja selle mõju tegelikku kasutamist. Hageja väidab Biogarani sõltumatuse näitamiseks Servier'st, et Biogarani juhid ei ole kunagi Servier's ametis olnud. See asjaolu ei võimalda aga lükata ümber eeldust, et Servier avaldas tegelikult Biogaranile otsustavat mõju (vt selle kohta 16. septembri 2013. aasta kohtuotsus Roca *vs.* komisjon, T-412/10, EU:T:2013:444, punkt 76). Mis puutub muudesse hageja väidetud asjaoludesse selle kohta, et ta tegutses turul sõltumatult, Servier'st eraldiseisvate ruumide, kaubamärkide ja vara kaudu, olles lisaks geneerilisi ravimeid tootev äriühing, siis need illustreerivad vaid seda, et Biogaran on Servier'st eraldiseisev juriidiline isik, kuid need ei lükka ümber eeldust, et Servier avaldab Biogaranile otsustavat mõju.

215 Biogaran oli nende Biogarani kokkuleppe ning Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe sõlmimise ajal Servier' tütarettevõtja ning moodustas oma emaettevõtjaga ühe ja sama ettevõtja konkurentsiõiguse tähenduses.

216 Komisjon võis järelikult põhjendatult mõiste „ettevõtja" alusel asuda seisukohale, et Servier ja Biogaran olid solidaarselt vastutavad neile ette heidetud tegevuse eest, kuna ühe ja teise toime pandud tegusid loetakse seega toime panduks ühe ja sama ettevõtja poolt (vt selle kohta 20. märtsi 2002. aasta kohtuotsus HFB jt *vs.* komisjon, T-9/99, EU:T:2002:70, punktid 524 ja 525; ning 12. detsembri 2007. aasta kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, T-112/05, EU:T:2007:381, punkt 62; vt selle kohta analoogia alusel ka 6. märtsi 1974. aasta kohtuotsus Istituto Chemioterapico Italiano ja Commercial Solvents *vs.* komisjon, 6/73 ja 7/73, EU:C:1974:18, punkt 41, ning 16. novembri 2000. aasta kohtuotsus Metsä-Serla jt *vs.* komisjon, C-294/98 P, EU:C:2000:632, punktid 26–28).

217 See, et käesolevas vaidluses tuleneb komisjoni tuvastatud ELTL artikli 101 rikkumine osaliselt emaettevõtja käitumisest ja osaliselt tütarettevõtja käitumisest, samas kui emaettevõtja ja tütarettevõtja solidaarvastutuse olukordades, mis enamasti liidu kohtule esitatakse, tuleneb rikkumine ainuüksi tütarettevõtja käitumisest, ei sea seda järeldust kahtluse alla.

218 Nimelt, kui emaettevõtjale on võimalik omistada vastutust tema tütarettevõtja toime pandud rikkumise eest ja sellest tulenevalt omistada neile kahele äriühingule solidaarvastutus rikkumise eest, mille on toime pannud nende moodustatud ettevõtja, rikkumata isikliku vastutuse põhimõtet, on see *a fortiori* nii ka juhul, kui emaettevõtja ja tütarettevõtja moodustava majandusüksuse toime pandud rikkumine tuleneb nende kahe äriühingu ühisest tegevusest.

219 Nagu komisjon õigesti märkis, oleks vaidlustatud otsuse saanud adresseerida Servier'le Biogarani toime pandud rikkumisega seoses kaasvastutajana, isegi kui ükski tõend ei kinnitanud, et Servier oli rikkumisega seotud. Veelgi enam, vaidlustatud otsus oli võimalik adresseerida Servier'le emaettevõtjana ning tema tütarettevõtjale, kes on solidaarselt vastutavad, kuna mõlemad äriühing osalesid otseselt rikkumises.

220 Seega leidis komisjon õigesti, et Biogarani kokkulepe ning Servier' ja Niche'i vaheline kompromissikokkulepe sõlmiti samade ettevõtjate vahel, see tähendab ühelt poolt Servier' kontsern ja teiselt poolt äriühing Niche, ning et ELTL artikli 101 rikkumine tuli süüks panna Servier' kontsernile; see põhjendas Servier kui emaettevõtja ja tema tütarettevõtja Biogarani solidaarvastutust, kelle vastav

tegevus aitas kaasa rikkumise toimepanemisele. Sellele järeldusele tuleb jõuda seda enam, et nende kahe äriühingu tegevus on tihedalt seotud lahutamatute seoste tõttu, mida komisjon on tõendanud, Biogarani kokkuleppe ning Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe vahel.

221 Biogaran väidab edutult, et teda ei saa pidada rikkumise eest solidaarselt vastutavaks, kuna ta ei olnud teadlik oma emaettevõtja tegevusest.

222 Esiteks rajaneb see argument vääral eeldusel, et Biogaranile omistati vastutus rikkumise eest, mille pani toime tema emaettevõtja. Ent nagu äsja öeldud, ei ole sellel eeldusel faktilist ega õiguslikku alust.

223 Teiseks tuleb meenutada, et otsustav mõju, mida 100% osalusega tütarettevõtjale avaldab emaettevõtja, võimaldab eeldada, et tütarettevõtja tegevus viiakse läbi emaettevõtja nimel ja arvel ning järelikult ettevõtja nimel ja arvel, mille nad moodustavad. Kuna Üldkohus asus seisukohale, et eelmisele väitele antud vastusest nähtub, et Biogaranil ei olnud reaalset ärihuvi Biogarani kokkuleppe sõlmimisel ning ta ei rakendanud sõltumatut strateegiat väljaspool oma emaettevõtja kontrolli, siis võis komisjon leida, et Biogarani kokkulepe kui Niche'i lisastiimul aktsepteerida kompromissikokkulepet oli üks osa rikkumisest, milles Biogaran osales otseselt, ilma et oleks vaja tõendada, et Biogaran oli teadlik Servier tegevusest või tervikplaanist või rikkumise tunnustest.

224 Lisaks tugineb hageja ekslikult 2. oktoobri 2003. aasta kohtuotsusele Aristrain *vs.* komisjon (C-196/99 P, EU:C:2003:529, punkt 99). Nimelt ei puudutanud see kohtuasi mitte emaettevõtja ja 100% tütarettevõtja vahelist suhet, vaid osalust kahe eraldiseisva äriühingu kapitalis sama isiku või sama perekonna poolt, kusjuures liidu kohus pidas seda asjaolu ebapiisavaks, et tuvastada nende kahe äriühingu vahel majandusüksuse olemasolu, millest tulenevalt võidakse liidu konkurentsiõiguse kohaselt ühe ja teise tegevus süüks panna sellele majandusüksusele. Asjakohased ei ole ka viited 8. juuli 2008. aasta kohtuotsusele AC-Treuhand *vs.* komisjon (T-99/04, EU:T:2008:256), 30. novembri 2011. aasta kohtuotsusele Quinn Barlo jt *vs.* komisjon (T 208/06, EU:T:2011:701) ning 10. oktoobri 2014. aasta kohtuotsusele Soliver *vs.* komisjon (T-68/09, EU:T:2014:867), kuna need ei puuduta ema- ja tütarettevõtja suhte ja majandusüksuse konteksti.

225 Kolmandaks, kui komisjon pidi tõendama, nagu väidab hageja, et tütarettevõtja oli teadlik emaettevõtja tegevusest, et panna rikkumine süüks kontsernile, kahjustaks see majandusüksuse mõistet. Nendest kahest äriühingust ühe või teise tegevusest tuleneva rikkumise iga osa puhul tuleks tõendada, et tütarettevõtja oli teadlik emaettevõtja taotletud eesmärkidest, samas kui ettevõtja mõiste liidu konkurentsiõiguse tähenduses ise viitab eelduse kaudu, et emaettevõtja avaldab 100% tütarettevõtjale otsustavat mõju, et tütarettevõtja tegutseb emaettevõtja järgitavate eesmärkide raames, selle juhtimise ja kontrolli all. Nagu Euroopa Kohus on leidnud, on mitmest osast koosnevale ettevõtjale mitmest õigusvastasest teost koosneva ühe keelatud kokkuleppe moodustava rikkumise süükspanemise kriteerium täidetud, kui ettevõtja iga osa panustas kokkuleppe täitmisesse ja olenemata sellest, kas ta teeb seda väga piiratult, teisejärguliselt või passiivselt (vt selle kohta 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Duravit jt *vs.* komisjon, C-609/13 P, EU:C:2017:46, punktid 117–126, ja 8. juuli 2008. aasta kohtuotsus AC-Treuhand *vs.* komisjon, T-99/04, EU:T:2008:256, punkt 133).

226 Kui nõustuda hageja teesiga, muutuks konkurentsiõiguse rikkumiste tuvastamine äriühingute kontsernis raskemaks, samas kui emaettevõtja poolt 100% tütarettevõtja kontrolli eelduse eesmärk on vältida, et rikkumised pannakse süüks ainult tütarettevõtjatele, kes on nende eest otseselt vastutavad, ja vabanevad seeläbi karistamisest kontserni tasandil. Nimelt piisaks emaettevõtjal rikkumiste jagamisest enda ja tema tütarettevõtja vahel ja väitest, et tütarettevõtja ei olnud emaettevõtja tegevusest teadlik, et rikkumise osa, mis tuleneb tütarettevõtja otsesest osalemisest rikkumises, pandaks süüks ainult tütarettevõtjale. Selle tulemus oleks konkurentsivastase tegevuse vastase võitluse väiksem tõhusus, mida ei saa põhjendada rikkumiste isikliku vastutuse põhimõttega.

227 Eeltoodust tuleneb, et hageja argumentidel, mille kohaselt omistab komisjon isikliku vastutuse põhimõtet rikkudes talle ekslikult vastutuse tema emaettevõtja rikkumiste eest, puudub faktiline ja õiguslik alus. Peale selle, et komisjon ei pannud Biogaranile süüks tema emaettevõtjale etteheidetud rikkumist, kuna rikkumine pand süüks ainult Servier' kontsernile, asus komisjon ka õigesti seisukohale, et ei olnud vaja tõendada, et Biogaran oli teadlik emaettevõtja tegevusest.

228 Vastupidi sellele, mida hageja väitis kohtuistungil, põhjendades seal esitatud väidet, et vaidlustatud otsuse põhjendus on puudulik ja põhjendused vastuolulised, ei sisalda see otsus niisuguseid vigu. Otsusest ja eeskätt otsuse põhjendustest 1349, 3007 ja 3001 nähtub nimelt selgelt, et komisjon asus seisukohale, et rikkumise eest vastutav üksus oli ettevõtja ELTL artikli 101 tähenduses, mille moodustasid Servier ja tema 100% tütarettevõtja Biogaran, ning et ei olnud vaja tõendada, et Biogaran oli teadlik kompromissikokkuleppe konkurentsivastasusest, et omistada rikkumise eest vastutus „ettevõtjale". Kuigi on tõsi, nagu märkis Biogaran kohtistungil, et komisjon märkis oma menetlusdokumentides, et oli võimalik eeldada, et Biogaran oli teadlik Servier' tegevusest ja et selline analüüs on vaidlustatav, kuna tütarettevõtja puhul ei saa põhimõtteliselt eeldada, et ta on teadlik oma emaettevõtja tegevusest, ei sisaldu selline põhjendus vaidlustatud otsuses, milles piirdutakse seisukohaga, et Servier' 100% tütarettevõtja Biogarani puhul eeldatakse, et ta tegutses Servier' mõju ja kontrolli all, ning tõdemusega, et tõenditest ilmneb Biogarani otsene osalemine rikkumises, mille pani toime asjaomane üks majandusüksus.

229 Täielikkuse huvides, kui eeldada, et komisjon oli kohustatud tõendama, et Biogaran oli teadlik Servier' tegevusest ning Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe rikkuvast laadist, nähtub toimikumaterjalidest, et komisjon tõendas seda õiguslikult piisavalt.

230 Olgu kõigepealt märgitud, et ettevõtja võib olla otseselt osalenud ainult osas ühe ja vältava rikkumise moodustavatest konkurentsivastastest tegevustest, kuid olla teadlik kogu muust kavandatavast õigusvastasest tegevusest või teiste kartellis osalejate poolt sellise tegevuse elluviimisest samadel eesmärkidel, või ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma. Sel juhul on komisjonil õigus ettevõtjale süüks panna rikkumise moodustav kogu konkurentsivastane tegevus ja järelikult rikkumine kui tervik (vt 24. juuni 2015. aasta kohtuotsus Fresh Del Monte Produce *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, punkt 158 ja seal viidatud kohtupraktika; 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Duravit jt *vs.* komisjon, C-609/13 P, EU:C:2017:46, punkt 119).

231 Seevastu siis, kui ettevõtja on osalenud otse ühes või mitmes konkurentsivastases teos, mis moodustab ühe ja vältava rikkumise, kuid ei ole tõendatud, et ta nõustus oma käitumisega panustama kõigi teiste kartellis osalejate ühistesse eesmärkidesse ja et ta oli teadlik kogu muust kavandatavast õigusvastasest tegevusest või nimetatud osalejate poolt sellise tegevuse elluviimisest samadel eesmärkidel, või et ta võis seda mõistlikult eeldada ja oli valmis seda riski võtma, võib komisjon sellele ettevõtjale panna süüks üksnes tegevust, milles ta otse osales, ja üksnes niisugust kavandatavat tegevust või teiste osalejate poolt sellise tegevuse elluviimist samadel eesmärkidel, mida ta järgis ja mille osas on tõendatud, et ta oli sellest teadlik või võis seda mõistlikult eeldada ja oli valmis seda riski võtma (vt 24. juuni 2015. aasta kohtuotsus Fresh Del Monte Produce *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, punkt 159 ja seal viidatud kohtupraktika; 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Duravit jt *vs.* komisjon, C-609/13 P, EU:C:2017:46, punkt 120).

232 Käesolevas asjas tõendas komisjon, et Biogaran oli teadlik, et Biogarani kokkuleppe eesmärk oli kaasa aidata Niche'i turult väljatõrjumise eesmärgi saavutamisele. Tõenditega, mille ta kogus ja mida on mainitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 1351 ja mis puudutavad Biogarani kokkuleppe ajendavat laadi ning mida Biogaran ei olnud võimalik tulemuslikult kahtluse alla seada asjaolude moonutamist käsitleva väite raames, tõendas komisjon, rõhutades ka seda, et Servier 100% tütarettevõtja Biogaran ei saanud tegutseda sõltumatult, et Biogarani kokkulepet ei saa kvalifitseerida täiendavaks stiimuliks Niche'i jaoks, kusjuures Biogaranile ei saanud selle stiimuli laad olla teadmata.

233 Nagu nähtub asjaolude moonutamist käsitleva väite analüüsist, ei esitanud Biogaran ühtegi veenvat selgitust, mis põhjendaks selle kokkuleppe sõlmimist koos kompromissikokkuleppega Servier' ja Niche'i vahel. Samuti ei saa ta tulemuslikult väita, et ta ei olnud teadlik nende kokkulepete rikkuvast laadist. Nimelt, eesmärk hoida Niche turult eemal, mis saavutati suurte maksete vastu, oli nende kokkulepete läbirääkijate jaoks ilmselt piiravat laadi.

234 Kõigest eeltoodust nähtub, et käesolev väide tuleb tagasi lükata, ilma et oleks vaja arvesse võtta argumente, mille komisjon esitas enda kaitses Biogarani kokkuleppe allkirjastamisest hilisemate asjaolude kohta.

C. Väide, et komisjon rikkus õigusnormi, määrates Biogaranile trahvi

1. Poolte argumendid

a) Juhtumi uudsus, ettenägematus ja keerukus

235 Tuginedes inimõiguste ja põhivabaduste konventsiooni artiklis 7 ja põhiõiguste harta artiklis 49 ette nähtud süütegude ja karistuste seaduses sätestatuse põhimõttele, väidab hageja, et komisjon saab määrata karistusi vaid tegude eest, mis asjaolude toimumise ajal on määratletud rikkumisena. Samuti lisab ta, et vastavalt komisjoni otsustuspraktikale ei saa trahvi määrata, kui tuvastatud rikkumiste laad on suhteliselt uus ja kui asjaolude toimumise ajal ei olnud varasemat juhtumit, mis näeb selgelt ette asjaomase tegevuse rikkuva laadi või kui tegemist on kehtestatud põhimõtete seisukohast uue lähenemisega.

236 Lisaks leiab hageja, et komisjon ei saanud määrata trahvi tegevuse eest, mille kvalifikatsioon ei olnud ilmne asjaolude toimumise ajal. Nimelt, vaidlustatud otsus rajaneb Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe uudsel ja ettenähtamatul kriitikal. Hageja väidab, et asjaolude toimumise ajal ei olnud varasemat juhtumit ning järelikult, et Biogaran ei saanud kahelda, et selline kompromissikokkulepe kvalifitseeritakse õigusvastaseks.

237 Komisjon väidab, et ELTL artiklis 101 ette nähtud rikkumiste sõnastusest tuleneb sõnaselgelt, et kõnealune tegevus, see tähendab konkurendi turult väljatõrjumine väärtuse ülekandmise vastu, on konkurentsivastane. Komisjon viitab vaidlustatud otsuse asjakohastele osadele, et kinnitada, et kokkulepete ajal oli selge, et konkurendi väljatõrjumise tegevust peetakse tõenäoliselt konkurentsivastaseks (vaidlustatud otsuse põhjendus 3092).

238 Komisjon väidab, et asjaolude asetleidmise ajal Servier' ettevõtjas toimunud arutelud kompromissikokkuleppe kooskõla kohta konkurentsiõigusega näitavad selgelt, et kokkulepete potentsiaalsest konkurentsivastasusest oldi teadlik.

239 Viimaks asjaolu, et kokkuleppe poolte õigusnõustajad ei tuvastanud rikkumise ohtu, ei saa ettevõtjat trahvist vabastada, kuna viimasele ei saanud olla teadmata tegevuse konkurentsivastasus.

b) Trahvi proportsionaalsus

240 Hageja väidab igal juhul, et trahv on ilmselgelt ebaproportsionaalne, arvestades Biogarani väikest rolli väidetava rikkumise toimepanemises. Kohtupraktikale tuginedes toonitab ta, et asjaolu, et ettevõtja ei võtnud osa kõigist keelatud kokkuleppe moodustavatest tegudest või et tal oli väike roll nendes tegudes, milles ta osales, tuleb arvesse võtta rikkumise raskusastme hindamisel ja vajaduse korral trahvi kindlaksmääramisel.

241 Määrates trahvi, võtmata arvesse Biogarani piiratud panust väidetavasse rikkumisse, rikkus komisjon ilmselgelt proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid. Nimelt on trahvi raskus vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega, mille kohaselt on nõutud, et sarnaseid olukordi ei käsitleta erinevalt ja et erinevaid olukordi ei käsitleta ühtemoodi, kui see ei ole objektiivselt põhjendatud.

242 Seega, määrates Biogaranile solidaarselt kogu emaettevõtjale määratud trahvi, kuigi nende kahe äriühingu osalemist iseloomustavad asjaolud ei olnud sarnased, rikkus komisjon võrdse kohtlemise põhimõtet. Nimelt, samas kui Servier'le määrati karistus konkurentsivastase tegevuse eest, määrab komisjon Biogaranile karistuse tegevuse eest, mis iseenesest konkurentsi ei piira. Lisaks, isegi kui eeldada, et Biogarani kokkulepe kuulub väidetavalt konkurentsivastase kompromissikokkuleppe raamesse, on komisjoni kritiseeritud väärtus, mis Niche'ile üle kanti, kokku 13,8 miljonit naela, samas kui Biogaran panustas vaid 2,5 miljoni naela ulatuses.

243 Lisaks rõhutab hageja, et väidetavalt konkurentsivastases kokkuleppes kaudselt osalemise eest talle määratud trahv on sedavõrd ebaproportsionaalne, et see ületab kaugelt viiele muule geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule määratud rahatrahvide kumuleeritud kogusummat (see tähendab 96,6 miljonit eurot), kes ometigi osalesid otseselt vaidlusalustes kompromissikokkulepetes.

244 Viimaks on otsuses rikutud õigusnormi, kuna selles võetakse Biogarani puhul aluseks tema emaettevõtja müügiväärtus (476 miljonit eurot), kuigi ta ise ei teostanud mingit müüki. Hageja väidab seega, et vastavalt võrdse kohtlemise põhimõttele oleks komisjon pidanud Biogaranile kohaldama sama arutluskäiku kui teistele geneerilisi ravimeid tootvatele äriühingutele. Nimelt, kui komisjon oleks arvesse võtnud Biogarani allkirjastatud kokkuleppe alusel üle antud väärtuse, see tähendab 2,5 miljonit naela, oleks Biogaranile määratud trahv olnud enam kui 150 korda väiksem.

245 Komisjon väidab vastu, et Biogaran ei tegutsenud Servier' kontsernist sõltumatu ja eraldiseisva üksusena. Biogaran tegutses Servier' kontserni lahutamatu osana ning seetõttu peetakse Servier' ettevõtjat tervikuna rikkumise eest vastutavaks. Komisjon lisab, et Biogaranil oli sama oluline põhjuslik roll kui tema emaettevõtjal.

246 Viimaks leiab komisjon, et geneerilisi ravimeid tootvate äriühingute ja Biogarani trahvide võrdlus ei puutu asjasse, kuna Biogaran tegutses selles asjas samasse ettevõtjasse kuuluvana nagu Servier. Ta tegutses originaaltoote tootjana, kes soovib oma monopoli säilitada, erinevas positsioonis geneerilisi ravimeid tootvatest äriühingutest, kes nõustusid märkimisväärse makse eest turule mitte sisenema.

c) Trahvi 10% ülempiir

247 Hageja väidab, et komisjon rikkus määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2, määrates Biogaranile solidaarselt 131,5 miljoni euro suuruse trahvi, mis on peaaegu 18% tema kogukäibest, selle eest, et ta väidetavalt „ajendas" Niche'i sõlmima kompromissikokkulepet.

248 Komisjon väidab kohtupraktikale tuginedes, et trahvi ülemmäär tuleb arvutada kõikide ELTL artikli 101 tähenduses ettevõtjana tegutseva ühe majandusüksuse moodustavate äriühingute käibe alusel. Komisjon ei teinud seega viga, kui võttis arvesse Servier' kontserni käibe.

249 Viimaks väidab komisjon, et Biogarani trahvile ei ole võimalik kohaldada geneerilisi ravimeid tootvate äriühingute trahvide arvutamise meetodit. Nimelt tegutses Biogaran patendiomaniku toetuseks ja aitas kaasa geneeriliste ravimite tootjale maksmises, et ajendada teda mitte sisenema tema emaettevõtja turule; see ei ole võrreldav geneeriliste ravimite tootjate etendatud rolliga.

2. Üldkohtu hinnang

a) Juhtumi uudsus, ettenägematus ja keerukus

250 Kohtupraktikast tuleneb, et süütegude ja karistuste seaduses sätestatuse põhimõte nõuab, et seaduses peavad rikkumised ja nende eest määratavad karistused olema selgelt määratletud. See tingimus on täidetud, kui menetluse osapool saab asjaomase sätte sõnastusest ja vajaduse korral kohtute poolt sellele antud tõlgendusest aru, milline tegu või tegevusetus toob kaasa kriminaalvastutuse (vt 22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus AC-Treuhand *vs.* komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

251 Süütegude ja karistuste seaduses sätestatuse põhimõtet ei tohi tõlgendada nii, et see keelab kriminaalvastutust käsitlevate sätete järkjärgulise selgemaks muutmise kohtu poolt konkreetsetes asjades antavate tõlgenduste abil, tingimusel et selle tulemus on rikkumise toimepanemise hetkel mõistlikult ettenähtav, pidades eelkõige silmas sellel ajal kohtupraktikas levinud tõlgendust asjaomasele õigusnormile (vt 22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus AC-Treuhand *vs.* komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

252 Ootuspärasuse mõiste ulatus sõltub siiski suuresti asjasse puutuva õigusakti sisust, sellega reguleeritavast valdkonnast ning selle adressaatide arvust ja staatusest. Seaduse ootuspärasusega ei ole vastuolus, kui asjaomane isik peab pöörduma spetsialiseerunud nõustaja poole, et konkreetse juhtumi asjaoludel mõistlikult hinnata konkreetsest teost tuleneda võivaid tagajärgi. See on nii eriti kutseala esindajate puhul, kes on harjunud oma kutsetegevuses suuremat hoolsust üles näitama. Samuti võib neilt oodata erilist hoolt sellise tegevusega kaasnevate riskide hindamisel (vt 22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus AC-Treuhand *vs.* komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

253 Olgu lisatud, et professionaalse nõustamise kasutamine näib seda enam ilmne, kui tegemist on nagu käesolevas asjas litsentsilepingu ettevalmistamise ja koostamisega, mis toimub vaidluse lahendamise kokkuleppe kontekstis.

254 Selles kontekstis, isegi kui vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumise toimepanemise ajal ei olnud liidu kohtutel veel olnud võimalust võtta konkreetselt seisukohta selliste kompromissikokkulepete ja litsentsilepingute suhtes nagu need, mille sõlmisid Servier, Niche ja Biogaran, oleks viimane pidanud – olles vajaduse korral kasutanud spetsialiseerunud nõustaja abi – eeldama, et ettevõtja tegevust, millesse ta Biogarani kokkuleppega panustas, võidakse tunnistada liidu konkurentsiõiguse sätetega vastuolus olevaks, arvestades muu hulgas mõistete „kokkulepe“ ja „kooskõlastatud tegevus“ laiaulatuslikkust, mis tuleneb Euroopa Kohtu praktikast (vt 22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus AC-Treuhand *vs.* komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 43).

255 Biogaran võis eeskätt eeldada, et see, et tema emaettevõtja kehtestab Niche'ile turustamiskeelu ja vaidlustamiskeelu, mis on iseenesest konkurentsi piiravad, võttis niisuguste tingimuste lisamiselt patendi valdkonna kompromissikokkuleppesse igasuguse legitiimsuse. Nimelt ei toimunud nende lisamine kokkuleppe poolte poolt patendi kehtivuse tunnustamise alusel ja kujutas endast seega patendi väärkasutust, millel puudub seos selle spetsiifilise esemega (tänane kohtuotsus Servier jt *vs.* komisjon, T-691/14). Pealegi võis hageja samuti eeldada, et Niche'ile Biogarani kokkuleppega lisastiimuli andmine võis tugevdada tema emaettevõtja sõlmitud kokkuleppe piiravat mõju. Hageja võis seega mõistlikult ette näha, et ta tegutses ELTL artiklis 101 kehtestatud keeluga vastuolus (vt selle kohta 22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus AC-Treuhand *vs.* komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punkt 46, ja 8. septembri 2016. aasta kohtuotsus Lundbeck *vs.* komisjon, T-472/13, edasi kaevatud, EU:T:2016:449, punkt 764).

256 Lisaks tuleb märkida, et ammu enne kahe kokkuleppe sõlmimise kuupäeva oli kohtupraktikas võetud seisukoht võimaluse kohta kohaldada konkurentsiõigust valdkondades, mida iseloomustab intellektuaalomandi õiguste esinemine (vt selle kohta 8. septembri 2016. aasta kohtuotsus Xellia Pharmaceuticals ja Alpharma *vs.* komisjon, T-471/13, ei avaldata, edasi kaevatud, EU:T:2016:460, punktid 314 ja 315).

257 Euroopa Kohus oli alates 1974. aastast seega seisukohal, et kuigi tööstusomandi valdkonnas liikmesriigi õigusaktidega tunnustatud õiguste olemasolu ennast [ELTL artikkel 101] ei mõjuta, võivad nende õiguste teostamise tingimused siiski kuuluda selles artiklis sätestatud keeldude alla ja et niisuguse olukorraga võib olla tegemist juhul, kui vastava õiguse teostamine on kartellikokkuleppe ese, vahend või tagajärg (31. oktoobri 1974. aasta kohtuotsus Centrafarm ja de Peijper, 15/74, EU:C:1974:114, punktid 39 ja 40).

258 Edasi alates 27. septembri 1988. aasta kohtuotsusest Bayer ja Maschinenfabrik Hennecke (65/86, EU:C:1988:448) on selge, et patendivaidluste lahendamise kokkulepped võib kvalifitseerida kokkulepeteks ELTL artikli 101 tähenduses.

259 Veel tuleb rõhutada, et vaidlusaluste kokkulepetega otsustasid Niche, Servier ja Biogaran tegelikkuses sõlmida turult väljatõrjumise kokkulepped (tänane kohtuotsus Servier jt *vs.* komisjon, T-691/14). Ent kuigi on tõsi, et Euroopa Kohus otsustas alles vaidlusaluste kokkulepete sõlmimisest hiljem tehtud kohtuotsuses, et turult väljatõrjumise kokkulepped, mille kohaselt jätkajad maksavad lahkujatele hüvitist, kujutavad endast eesmärgil põhinevat konkurentsipiirangut, täpsustas ta siiski, et sellist tüüpi kokkulepped on „ilmselgelt“ vastuolus aluslepingus konkurentsi puudutavate sätete mõttega, mille kohaselt peab iga ettevõtja otsustama sõltumatult, millisel viisil ta kavatseb turul tegutseda (20. novembri 2008. aasta kohtuotsus Beef Industry Development Society ja Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, punktid 8 ja 32-34). Sellist kokkulepet nagu Biogarani kokkulepe sõlmides ei saanud hagejale seega olla teadmata tema tegevuse konkurentsivastasus.

260 On tõsi, et kui tulenevalt asjaolust, et Niche'i ja Servier' vaheline kokkulepe sõlmiti patenti puudutava kompromissikokkuleppe vormis ning et Biogarani kokkulepe oli litsentsi- ja tarneleping, võisid nende kokkulepete rikkuv laad mitte olla selgelt nähtav sellisele välisele vaatlejale nagu komisjon, ei olnud see nii kokkulepete poolte puhul.

261 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et Biogaran võis vaatamata sellele, et ta ei olnud tegev perindopriili turul, mida konkurentsipiirang mõjutas, mõistlikult ette näha, et ELTL artiklis 101 kehtestatud keeld oli tema suhtes kohaldatav.

262 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hageja teised argumendid.

263 Esiteks, kuigi hageja viitab õigusarvamusele, mida ta palus Sir F. Jacobsilt, ei esita ta piisavalt tõendeid, et järeldada, et esines tõeline ebakindlus küsimuses, kas Biogarani kokkulepe ning Servier' ja Niche'i vaheline kompromissikokkulepe on rikkuvat laadi liidu konkurentsiõigusnormide seisukohast. Nimelt, kuigi Sir F. Jacobsi arvamuses mööndakse, et komisjoni analüüs on uudne ja et liidu kohtud ei ole kunagi kohaldanud sellist „analüüsiskeemi“, leiab ta, et komisjoni praktika on põhimõtteliselt põhjendatud.

264 Pealegi ei ole selles õigusarvamuses vastu vaieldud asjaolule, et ELTL artiklist 101 nähtub sõnaselgelt, et kõnealune tegevus, see tähendab konkurendi väljatõrjumine on konkurentsiõigusega vastuolus. Komisjon märkis veel vaidlustatud otsuse põhjenduses 597 põhjendatult, et vaidlusaluste kokkulepete kooskõla konkurentsiõigusega tekitas Servier'l küsimusi.

265 Teiseks ei saa nõustuda argumendiga, et on olemas komisjoni praktika, mille kohaselt hoidub viimane määramast trahve või piirdub sümboolsete trahvide määramisega, kui ta hindab keerulisi õigusküsimusi, mida liidu kohtud ei ole kunagi lahendanud. Nimelt vaatamata käesoleva asja

kontekstis esitatud teatud küsimuste uudsusele ei saanud Biogaranile olla kõnealusel juhul teadmata Servier' strateegilise plaani konkurentsivastasus (eespool punktid 233–238) ega asjaolu, et 100% ulatuses Servier'le kuuludes võidakse tema kui tütarettevõtja tegevus panna süüks ettevõtjale, mille moodustab Servier oma tütarettevõtjaga. Samuti on komisjon õigesti täpsustanud vastureplii punktis 80, et otsuse pikkus ja haldusmenetluse kestus kajastavad küll asjaolude keerukust, kuid ei tõenda rikkumise ettenägematust.

266 Igal juhul on kohtupraktika kohaselt komisjonil trahvisumma kindlaksmääramisel lai kaalutlusruum, et suunata ettevõtjate tegevust konkurentsieeskirjade järgimisele. Asjaolu, et komisjon on varem kohaldanud teatava suurusega trahve teatavat liiki rikkumistele, käesoleval juhul sümboolseid trahve uudsetele rikkumistele, ei saa võtta temalt võimalust seda taset määruses nr 1/2003 märgitud piirides tõsta, kui see on vajalik liidu konkurentsipoliitika rakendamise tagamiseks. Liidu konkurentsieeskirjade tõhus kohaldamine nõuab vastupidi, et komisjon saaks igal hetkel kohandada trahvide taset vastavalt selle poliitika vajadustele (8. septembri 2016. aasta kohtuotsus Lundbeck *vs.* komisjon, T-472/13, edasi kaevatud, EU:T:2016:449, punkt 773).

267 Kolmandaks, hageja ei saa tugineda asjaolule, et tema õigusnõustaja kvalifitseeris õiguslikult vääralt tema tegevuse, mille alusel rikkumine tuvastati. Nimelt ei saa süüdistatud ettevõtja nõustaja tehtud viga teda vabastada trahvi määramisest, kui talle ei saanud selle tegevuse konkurentsivastasus teadmata olla (vt selle kohta 18. juuni 2013. aasta kohtuotsus Schenker & Co. jt, C-681/11, EU:C:2013:404, punkt 37).

268 Neljandaks, erinevalt hageja väidetust said Biogarani kokkuleppe tingimusi kokkuleppele allakirjutanud mõista vaid täiendava konkurentsipiiranguna. Nimelt isegi kui hageja väidab, et kokkuleppe tingimused „ei puutu asjasse", oli tal võimalik mõista, et kokkuleppel, arvestades asjaolu, et see sisaldas teiste litsentsilepingutega võrreldes ebatavalisi tingimusi ega näinud ette tõelist vastutasu maksele, ei olnud muud eesmärki kui ajendada Servier' potentsiaalset konkurenti mitte sisenema perindopriili turule ning järelikult kujutas see endast konkurentsiõiguse rikkumist.

269 Kõigest eelnevast lähtudes tuleb käesolev argument tagasi lükata.

b) Trahvi ebaproportsionaalsus

270 Olgu märgitud, et kriitika, mille Biogaran esitas trahvisumma suhtes, mis talle määrati solidaarselt tema emaettevõtjaga ja mida ta peab ebaproportsionaalseks, rajaneb eeldustel, et Biogaranile pandi süüks emaettevõtja toime pandud rikkumine ja et teda karistati selle alusel Servier'st eraldiseisva juriidilise isikuna, kuigi tema tegevus oli emaettevõtja omast vähem tõsine ja tema osalemine rikkumises viimase omast palju piiratum.

271 Ent nagu öeldud hagi esimese väite vastuses, on need eeldused väärad.

272 Nimelt, nagu väidab komisjon õigesti, ei tegutsenud Biogaran Servier' kontsenist sõltumatu ja eraldiseisva üksusena, vaid selle kontserni lahutamatu osana oma emaettevõtja kontrolli all. Kuigi komisjon tuvastas Biogarani otsese osaluse rikkumises ja tõi esile Biogarani kokkuleppe määrava laadi Servier' ja Niche'i vahelise kompromissikokkuleppe piirava mõju materialiseerumises, ei pidanud ta siiski Biogarani rikkumise eest vastutavaks sõltumatu juriidilise isikuna, mis on eraldiseisev Servier' kontsernist. Vaidlusalune trahv määrati nimelt ELTL artikli 101 tähenduses ettevõtjale, mille moodustasid tütarettevõtja ja tema emaettevõtja, mis on solidaarselt vastutavad rikkumise ja vastava trahvi maksmise eest, ning selle eesmärk ei ole karistada konkurentsivastast tegevust, mis on omistatav kummalegi neist kahest äriühingust eraldiseisvate juriidiliste isikutena.

273 Tütarettevõtja ja emaettevõtja trahvi tasumise solidaarvastutust, millel rajaneb vaidlustatud otsuse resolutsioon, mille artikli 7 lõike 1 punkt b puudutab Servier'd ja Biogarani, kes vastutavad solidaarselt 131 532 600 euro tasumise eest, ei saa tõlgendada nii, et Biogaranile omistatakse vastutus rikkumise eest, mille pani toime tema emaettevõtja.

274 Nimelt tuleb märkida, et trahvi tasumise solidaarvastutuse mõiste tuleneb otseselt ettevõtja mõistest, mis puudutab üksust, millele komisjon võib liidu konkurentsieeskirjade rikkumise eest karistuse määrata (10. aprilli 2014. aasta kohtuotsus komisjon jt *vs.* Siemens Österreich jt, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, punkt 57, ning 10. aprilli 2014. aasta kohtuotsus Areva jt *vs.* komisjon, C-247/11 P ja C-253/11 P, EU:C:2014:257, punktid 122–124). Äriühingud võidakse seega pidada trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavaks, kui neid võib pidada isiklikult vastutavaks osalemise eest rikkumises, mille pani toime üks ettevõtja, mille nad moodustavad (10. aprilli 2014. aasta kohtuotsus komisjon jt *vs.* Siemens Österreich jt, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, punkt 49).

275 Lisaks ei ole tähtis, kas rikkumise toimepanemises osalemise tõttu äriühingutele omistatud isiklik vastutus on sama või mitte, kuna rikkumisperioodil moodustasid nad ühe ettevõtja (3. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Areva jt *vs.* komisjon, T-117/07 ja T-121/07, EU:T:2011:69, punkt 206). Komisjoni karistuse määramise pädevus ei saa pealegi ulatuda selleni, et ta määrab kindlaks solidaarselt vastutavate isikute osade suuruse nende omavahelistes suhetes (10. aprilli 2014. aasta kohtuotsus komisjon jt *vs.* Siemens Österreich jt, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, punkt 58, ning 10. aprilli 2014. aasta kohtuotsus Areva jt *vs.* komisjon, C-247/11 P ja C-253/11 P, EU:C:2014:257, punkt 151). Biogaran märkis pealegi kohtuistungil vastuseks Üldkohtu küsimusele, et tema emaettevõtja tasus vaidlustatud otsuse artikli 7 lõike 1 punktis b nimetatud trahvisumma tervikuna.

276 Emaettevõtjast ja tema 100% tütarettevõtjast moodustatud majandusüksusele trahvi määrates ja võttes arvesse Servier' kontserni müügiväärtust, järgis komisjon seega liidu kohtute väljakujunenud praktikat ega pannud toime ühtegi õigusnormi rikkumist (vt selle kohta 19. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Dole Food ja Dole Fresh Fruit Europe *vs.* komisjon, C-286/13 P, EU:C:2015:184, punktid 145–148 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 23. jaanuari 2014. aasta kohtuotsus Evonik Degussa ja AlzChem *vs.* komisjon, T-391/09, ei avaldata, EU:T:2014:22, punktid 129–135).

277 Samadel põhjustel ei saa hageja ka väita, et trahv määrati talle võrdse kohtlemise põhimõtet rikkudes.

278 Nimelt ei määratud Biogaranile ega Servier'le karistust nende tegevuse eest eraldiseisvate juriidiliste isikutena, kuna Servier' ja Biogarani olukordade vahel tehtud võrdlus ei puutu asjasse.

279 Samuti, kuna Biogarani peeti solidaarselt vastutavaks trahvi maksmise eest vaid selle ühe majandusüksuse lahutamatu osana, mille ta moodustab Servier'ga, ei saa tema olukorda võrrelda vaidlustatud otsuse adressaadiks olnud geneerilisi ravimeid tootvate äriühingute olukorraga. Samas kui Servier' kontsernile määratud trahvi aluseks on selle kontserni müügiväärtus, ei olnud nendele äriühingutele määratud trahve võimalik arvutada sama parameetri alusel, kuna need äriühingud ei olnud turul nendele ette heidetud tegevuse ajal (tänane kohtuotsus Servier jt *vs.* komisjon, T-691/14).

280 Argumendiga, mille Biogaran esitas kohtuistungil ja mille kohaselt ei määratud Niche'ile karistust Biogarani kokkuleppe alusel, kuna komisjon ei võtnud arvesse 2,5 miljoni naela suurust makset, ei saa samuti nõustuda. Nimelt esitati see seoses võrdse kohtlemise põhimõttega alles kohtuistungil ja see ei ole seega vastuvõetav, kuna puuduvad põhjused, miks see esitati kohtumenetluse selles staadiumis. Lisaks, nagu äsja öeldud, ei olnud Servier' tütarettevõtja Biogaran sarnases olukorras geneerilisi ravimeid tootvate äriühingutega, kes nagu Niche sõlmisid Servier'ga kokkuleppe. Viimaks ei saa asjaolu, kui lugeda see tõendatuks, et komisjon Niche'ile karistust ei määranud, vabastada Biogarani vastutusest, mis tuleneb selle ettevõtja toime pandud rikkumisest, mille liige ta on.

281 Kõigest eelnevast lähtudes tuleb käesolev argument tagasi lükata.

c) Trahvi 10% ülempiir

282 Hageja väidab, et komisjon rikkus määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2, määrates talle trahvi, mille summa ületab 10% tema aastakäibest, ja ta võttis aluseks tema emaettevõtja Servier' müügiväärtuse (see tähendab 476 miljonit eurot), samas kui ta ise ei teostanud mingit müüki.

283 Sellega seoses olgu meenutatud, et määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud ülempiir tuleb arvutada kõikide nende äriühingute kogukäibe alusel, kes moodustavad ühe majandusüksuse, mis tegutseb ettevõtjana ELTL artikli 101 tähenduses (vt 8. mai 2013. aasta kohtuotsus Eni *vs.* komisjon, C-508/11 P, EU:C:2013:289, punkt 109 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Team Relocations jt *vs.* komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punktid 172 ja 173 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka 26. novembri 2013. aasta kohtuotsus Groupe Gascogne *vs.* komisjon, C-58/12 P, EU:C:2013:770, punkt 56).

284 Nimelt tuleb karistuse proportsionaalsust hinnata eelkõige seoses hoiatamise eesmärgiga, millest karistuse määramisel lähtutakse, ja seega on kogukäibe arvestamine selle hinnangu andmisel vajalik, et võtta arvesse asjaomase ettevõtja majanduslikku võimu (vt selle kohta 20. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Toshiba Corporation *vs.* komisjon, C-373/14 P, EU:C:2016:26, punktid 83 ja 84).

285 Käesolevas asjas nähtub eespool esitatud kaalutlustest, et asjaomane ettevõtja koosnes hagejast ja tema emaettevõtjast Servier'st ning need kaks äriühingut moodustasid koos ühe majandusüksuse (vt eespool punktid 206–234). Järelikult, vastavalt eespool punktis 283 meenutatud põhimõtetele tugines komisjon eespool nimetatud käibe 10% ülempiiri kohaldamisel Servier' kontserni emaettevõtja kogukäibele ajavahemikus 1. oktoobrist 2012 kuni 30. septembrini 2013 (vaidlustatud otsuse põhjendus 3144).

286 Kuna see käive oli natuke üle 4 miljardi euro, siis leiab Üldkohus, et hagejale solidaarselt emaettevõtjaga määratud 131 532 600 euro suurune trahv ei ületa ilmselgelt seda ülemmäära.

287 Seega tuleb käesolev argument ja käesolev väide tervikuna tagasi lükata.

288 Kõigist eeltoodud kaalutlustest nähtub, et hagi tuleb tervikuna rahuldamata jätta, sealhulgas käesoleva juhtumi kõiki asjaolusid arvestades nõue, et Üldkohus täieliku pädevuse raames tühistaks trahvi või vähendaks seda.

Kohtukulud

289 Vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele hageja kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Biogaranilt.

Gervasoni Madise da Silva Passos

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. detsembril 2018 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

I. Vaidluse taust 1

A. Perindopriil 1

1. Molekuli patent 2

2. Teisesed patendid 2

3. Teise põlvkonna perindopriil 2

B. Hageja 3

C. Niche'i tegevus seoses perindopriiliga 3

D. Perindopriiliga seotud vaidlused 3

1. Vaidlused EPOs 3

2. Vaidlused liikmesriigi kohtutes 3

E. Kompromissikokkulepped 4

1. Niche'i, UNichemi, Matrixi ja Servier' vahel sõlmitud kokkulepped 4

2. Niche'i ja Biogarani vahel sõlmitud kokkulepe 5

F. Sektoriuuring 6

G. Haldusmenetlus ja vaidlustatud otsus 6

II. Menetlus ja poolte nõuded 7

III. Vastuvõetavus 8

A. Kolmas nõue, millega hageja palub tema suhtes arvesse võtta vaidlustatud otsuse mis tahes tühistamist Servier' esitatud hagi raames 8

B. Kostja vastuse teatavate lisade ja selles esitatud tõendite vastuvõetavus 8

1. Poolte argumendid 8

2. Üldkohtu hinnang 9

IV. Sisulised küsimused 10

A. Väide, et faktilisi asjaolusid on moonutatud, kuna vaidlustatud otsuses on vääralt leitud, et Biogarani kokkulepet kasutati lisastiimulina, et ajendada Niche'i sõlmima kompromissikokkulepet Servier'ga 11

1. Poolte argumendid 11

a) Biogarani kokkuleppe ja kompromissikokkuleppe vahelise seose analüüsimisel tehtud hindamisviga 11

1) Kokkulepete läbirääkimiste kronoloogia 11

2) Kompromissikokkuleppe ja Biogarani kokkuleppe vaheline õiguslik seos 11

3) Niche'i ajendamise kavatsus 12

b) Hageja ärihuvi Biogarani kokkuleppe sõlmimise vastu arvesse võtmine 13

1) Toode A 14

2) Toode B 15

3) Toode C 15

2. Üldkohtu hinnang 16

a) Sissejuhatavad märkused 16

b) Biogarani kokkuleppes seisneva ajendava eelise olemasolu 18

B. Väide, et rikutud on õigusnorme, kuna vaidlustatud otsuses ei ole tõendatud Biogarani osalemine konkurentsieeskirjade mis tahes rikkumises 25

1. Poolte argumendid 25

a) Biogarani kokkuleppe rikkuv laad 25

b) Emaettevõtja toime pandud tegude eest vastutuse omistamine tütarettevõtjale 25

c) Biogarani teadlikkus Servier' rikkumistest 26

2. Üldkohtu hinnang 28

C. Väide, et komisjon rikkus õigusnormi, määrates Biogaranile trahvi 32

1. Poolte argumendid 32

a) Juhtumi uudsus, ettenägematus ja keerukus 32

b) Trahvi proportsionaalsus 32

c) Trahvi 10% ülempiir 33

2. Üldkohtu hinnang 34

a) Juhtumi uudsus, ettenägematus ja keerukus 34

b) Trahvi ebaproportsionaalsus 36

c) Trahvi 10% ülempiir 38

Kohtukulud 38